2027

KUNNAN TALOUSARVIO 2027 JA TALOUSSUUNNITELMA 2028-2029

VALTUUSTO 14.12.2026 § xx

Kunnanhallitus 23.11.2026 § 232

SISÄLLYSLUETTELO

1 YLEISPERUSTELUT 2

1.1 Kuntalain säädökset talousarviosta ja -suunnitelmasta 2

1.2 Edellisen vuoden talousarvion toteutuminen ja taloussuunnitelman laadintaan vaikuttavat yleiset kehitysnäkymät 2

1.3 Väestö ja työpaikat 4

1.4 Talousarvion rakenne ja sitovuus 7

1.5 Taloussuunnitelman yhteenvetotaulukot hallintokunnittain 7

2 KÄYTTÖTALOUSOSA 11

2.1 Keskusvaalilautakunta 11

2.2 Tarkastuslautakunta 11

2.3 Kunnanhallitus 12

2.4 Hyvinvointilautakunta 19

2.5 Tekninen lautakunta 32

2.6 Käyttötalousosa, koko kunta yhteensä 37

3 TULOSLASKELMAOSA 38

4 INVESTOINTIOSA 41

5 RAHOITUSOSA 42

6 HENKILÖSTÖSUUNNITELMA 43

7 OMISTAJAPOLIITTISET LINJAUKSET SEKÄ KUNTAKONSERNIIN KUULUVILLE TYTÄRYHTEISÖILLE ASETETTAVAT TAVOITTEET 47

8 TALOUSARVION JA TALOUSSUUNNITELMAN LIITTEET 52

1 YLEISPERUSTELUT

1.1 Kuntalain säädökset talousarviosta ja -suunnitelmasta

Kuntalain 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnittelukausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota.

1.2 Edellisen vuoden talousarvion toteutuminen ja taloussuunnitelman laadintaan vaikuttavat yleiset kehitysnäkymät

Valtuuston 15.12.2025 vahvistamassa vuoden 2026 talousarviossa ennakoitiin, että vuosikatetta kertyisi 1 280 416 euroa ja tilikauden ylijäämä olisi 19 744 euroa.

Vuonna 2026 kunnan kokonaistalous toteutuu arvioitua selvästi paremmin. Talousarviota muutettiin vuoden aikana siten, että tulo-odottama kasvoi noin 215 000 euroa ja meno-odottamaa pienennettiin yhteensä 300 000 euroa. Verotulot ovat toteutumassa 41 000 euroa arvioitua suurempina ja valtionosuudet toteutuvat 96 000 euroa arvioitua heikommin.

Rahoitustuotot toteutuvat ennusteen mukaan 270 000 euroa arvioitua suurempina. Toimintakulut kokonaisuutena näyttävät jäävän sen verran arvioitua pienemmiksi, että tilinpäätösennuste vuodelle 2026 näyttää ylijäämää jopa 800 000 euroa.

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen tekemien päätösten arvioidaan heikentävän kuntatalouden kokonaisuutta noin 150 miljoonalla eurolla vuonna 2027 edellisvuoteen verrattuna.

Valtion kunnille osoittamien valtionapujen kokonaismääräksi arvioidaan vuonna 2027 noin 5,8 miljardia euroa, mikä merkitsee noin kolmen prosentin vähennystä vuoden 2026 tasosta. Valtionavuista suurimman osan, noin 4,8 miljardia euroa, muodostavat laskennalliset valtionosuudet. Verotulomenetysten korvauksiin kohdistuu noin 0,6 miljardia euroa ja muihin valtionapuihin noin 0,4 miljardia euroa.

Suomen talouden kehitys on ollut vuoden 2026 alkupuolella ennakoitua myönteisempää. Bruttokansantuotteen arvioidaan kasvavan kuluvana vuonna 1,6 prosenttia ja lähivuosina keskimäärin hieman alle kaksi prosenttia vuodessa. Talouskasvun vahvistumisesta huolimatta yleiseen taloustilanteeseen liittyy edelleen merkittävää epävarmuutta. Työllisyyden ennakoidaan heikkenevän vielä vuonna 2026 ja kääntyvän kasvuun vasta vuoden 2027 aikana. Myöskään verotulojen kehitys ei toistaiseksi osoita talouden kasvun olevan erityisen voimakasta.

Kuntatalouden rahoitusaseman ennustetaan säilyvän alijäämäisenä koko tarkastelujakson ajan. Kuntien toimintakate heikkenee vuosittain erityisesti henkilöstömenojen ja työttömyydestä aiheutuvien kustannusten lisääntyessä. Samanaikaisesti kuntien vuosikate ei riitä kattamaan nettoinvestointeja. Toiminnan ja investointien rahavirran arvioidaan olevan heikoimmillaan vuonna 2027, minkä jälkeen tilanteen ennakoidaan vähitellen kohentuvan. Rahavirta pysyy kuitenkin negatiivisena koko ennustejakson ajan. Kuntien menot kasvavat tuloja nopeammin, mihin vaikuttavat etenkin valtionosuuksiin tehtävät vähennykset sekä kunta-alan sovitut palkkaratkaisut.

Kuntien taloudelliset lähtökohdat eriytyvät edelleen väestökehityksen ja alueellisten olosuhteiden seurauksena. Väestöään menettävissä kunnissa verotulopohjan heikkeneminen vaikeuttaa talouden tasapainottamista, kun taas kasvavilla kaupunkiseuduilla taloutta kuormittavat huomattavat investointitarpeet. Kuntatalouden yleisen tilanteen arvioidaan paranevan jonkin verran ennustejakson loppupuolella, kun osa valtionosuuksiin kohdistuvista leikkauksista päättyy ja menojen kasvuvauhti hidastuu.

Kuntien verotulojen ennakoidaan kehittyvän tasaisesti koko ennustejakson ajan. Vuonna 2027 verotulojen arvioidaan kasvavan 3,8 prosenttia edellisvuodesta. Myönteistä kehitystä tukevat talouskasvun vahvistuminen, ansiotulojen kasvu sekä veropohjan asteittainen vahvistuminen.

Kunnallisveron kokonaistuoton arvioidaan nousevan noin 11,0 miljardiin euroon vuonna 2027. Yhteisöveron tuotoksi ennustetaan noin 1,9 miljardia euroa ja kiinteistöveron tuotoksi noin 2,4 miljardia euroa. Lisäksi kaivosmineraaliverosta kunnille kertyvän osuuden arvioidaan olevan noin 30 miljoonaa euroa.

Kuntatalouden keskeisiä epävarmuustekijöitä ovat veropohjan heikkeneminen, väestön ikääntyminen sekä työllisyyskehitykseen liittyvät riskit. Taloudellisten haasteiden arvioidaan kohdistuvan erityisen voimakkaasti pieniin, alle 5 000

asukkaan kuntiin. Näissä kunnissa väestömäärän väheneminen, rajallinen verotulopohja ja palvelutuotannon suhteellisen korkeat yksikkökustannukset vaikeuttavat talouden tasapainon ylläpitämistä. Suurissa, 100 000 - 300 000 asukkaan kaupungeissa taloudellista liikkumavaraa puolestaan rajoittavat erityisesti laajat investointitarpeet.

Kuntatalouden haasteet heijastuvat myös vuosikatteiden kehitykseen. Negatiivisen vuosikatteen kuntien määrän ennustetaan kasvavan vuoden 2025 viidestä kunnasta jopa 27 kuntaan vuoteen 2029 mennessä. Näistä lähes kaikkien arvioidaan olevan alle 5 000 asukkaan kuntia. Negatiivinen vuosikate kertoo siitä, etteivät kunnan vuosittaiset tulot riitä kattamaan käyttötalouden menoja ja rahoituskuluja. Pitkittyessään tilanne osoittaa rakenteellista epätasapainoa, jonka korjaaminen edellyttää määrätietoisia talouden sopeuttamistoimenpiteitä.

Kuntatalousohjelman laskelmien perusteella kunnallisveron korotuspaineet lisääntyvät etenkin vuonna 2027. Paineet kohdistuvat erityisesti pieniin kuntiin, joissa veroprosentit ovat jo ennestään korkeat ja verotulokertymä on suhteellisen vähäinen. Arvioiden mukaan vuonna 2027 vain noin joka neljännellä kunnalla olisi taloudelliset edellytykset kunnallisveroprosentin alentamiseen.

Kokonaisuutena kuntatalouden lähivuosien näkymät ovat edelleen haastavat, vaikka Suomen yleisen talouskehityksen ennakoidaan vähitellen vahvistuvan. Kuntien talouden tasapainottaminen edellyttää pitkäjänteistä talouden suunnittelua, menokehityksen hallintaa sekä investointien huolellista priorisointia. Erityisesti pienissä ja väestöään menettävissä kunnissa korostuvat palvelurakenteiden tarkoituksenmukaisuus, toiminnan kustannustehokkuus ja kunnan elinvoiman vahvistaminen.

Kunnan tuloveroprosentti on ensi vuonna 8,1. Valtuusto päätti 9.11.2026 kiinteistöveroprosentit seuraavasti: vakinaisen asumisen kiinteistöveroprosentti 0,50 %, yleinen kiinteistöveroprosentti 1,10 %, muiden asuinrakennusten kiinteistöveroprosentti 1,15 %, maapohjan kiinteistöveroprosentti 1,30 % ja voimalaitosten kiinteistöveroprosentti 3,10 %.

Talousarviovuonna 2027 verotuloja odotetaan kertyvän yhteensä 6 851 000 euroa ja valtionosuuksia 8 680 463 euroa.

1.3 Väestö ja työpaikat[1]

Ranuan väkiluku on muuttunut vuodesta 2000 lukien alla olevan taulukon mukaisesti. Vuoden 2026 väkiluku on Tilastokeskuksen ennakollinen tieto syyskuulta 2026. Taulukossa on esitetty myös Tilastokeskuksen uusin vuonna 2024 tehty väestöennuste vuosille 2030 ja 2040.

Vuosi	Väkiluku	Muutos-%
2000	*5 052*	
2010	*4 337*	*-14,1*

[1] Luvussa on käytetty tilastokeskuksen ja elinvoimakeskuksen uusimpia julkaistuja tietoja vuosilta 2024-2026.

2020	*3 712*	*-16,8*
2021	*3 670*	*-1,1*
2022	*3 618*	*-1,4*
2023	*3 599*	*-0,5*
2024	*3 570*	*-1,7*
2025	*3 530*	*-1,1*
2026	3 478	
Tilastokeskuksen ennuste:		
2030	*3 274*	*-5,9*
2040	*2 953*	*-9,8*

Ranuan väkiluku oli vuoden 2025 lopussa 3 530 asukasta, mikä oli 40 asukasta (1,1 %) vähemmän kuin vuoden 2024 lopussa (3 570 asukasta). Vuoden 2026 syyskuun lopussa kunnan väkiluku oli Tilastokeskuksen ennakkotiedon mukaan 3 478 asukasta.

Vuonna 2025 Ranualla syntyi 32 lasta ja kuoli 58 henkilöä. Luonnollinen väestönlisäys oli siten 26 henkilöä negatiivinen. Kokonaismuuttotappio oli 12 henkilöä. Kuntien välisessä muuttoliikkeessä muuttotappiota kertyi 20 henkilöä. Nettomaahanmuutto eli ulkomailta kuntaan muuttaneiden ja kunnasta ulkomaille muuttaneiden välinen erotus oli puolestaan 8 henkilöä positiivinen.

Kunnan veto- ja pitovoimaisuus vaativat aktiivisia toimia. Suhangon kaivoshankkeen käynnistymisellä olisi merkittävä vaikutus kunnan väkilukuun ja työllisyystilanteeseen. Kaivoksen investointipäätös tehtäneen aikaisintaan vuoden 2027 lopussa. Vuonna 2027 jatketaan systemaattista panostamista kuntamarkkinointiin, jonka pääpaino on näkyvyyden kasvattamisessa ja asukashankintaa tukevassa mainonnassa. Yritysmarkkinoinnissa keskitytään matkailun kasvumahdollisuuksiin, työvoiman saatavuuteen ja vihreään siirtymään.

Ranuan kunnan väestön ikä- ja sukupuolirakenne 31.12.2025 oli alla olevan taulukon mukainen (suluissa 5 vuotta aiemmin ollut tilanne/31.12.2020). Taulukossa on vertailu myös Lapin maakuntaan.

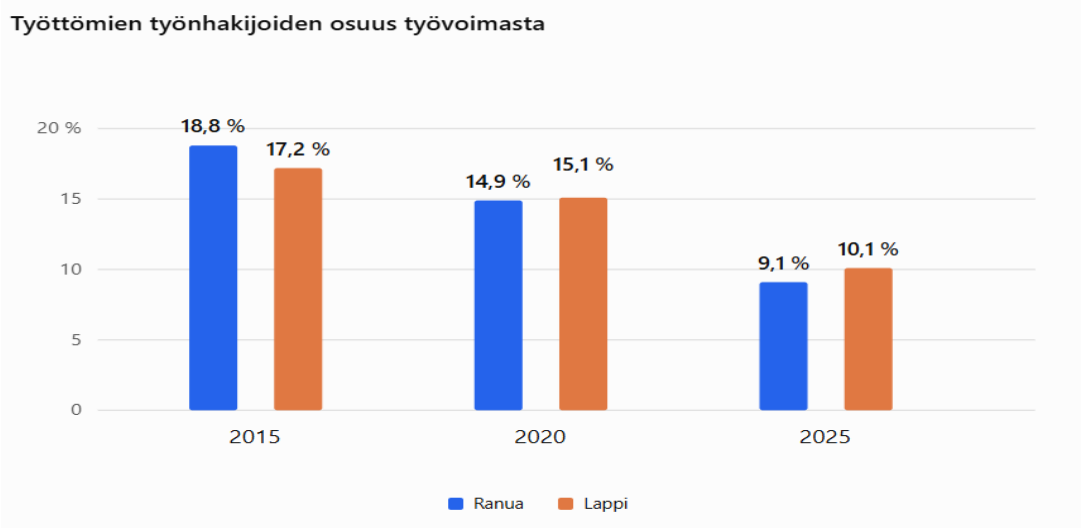
	Ranua	**Lappi**
Asukasluku, joista	*3 530 (3 712)*	*176 215 (176 665)*
0-14 v.	*15,7 % (17,5)*	*13,5 % (14,8)*
15-64 v.	*50,1 % (52,8)*	*58,4 % (59,2)*
65- v.	*34,2 % (29,7)*	*28,1 % (26,0)*
Naisia	*47,3 % (48,2)*	*49,9 % (50,0)*

Vuonna 2025 Ranualla asuvan työllisen työvoiman määrä oli 1 222 henkilöä. 20–64-vuotiaiden työllisyysaste oli 72,8 % ja asuinkunnassaan työssäkäyvien osuus työllisistä 78,3 %. Eläkeläisten osuus väestöstä oli 37,2 %.

Vuonna 2025 vähintään toisen asteen tutkinnon suorittaneiden osuus 15 vuotta täyttäneistä oli 69,5 % ja korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden osuus 19,8 %.

Vuonna 2025 Ranualla oli yhteensä 1 631 asuntokuntaa. Rivi- ja pientaloissa asuvien asuntokuntien osuus oli 95,2 % ja vuokra-asunnoissa asuvien asuntokuntien osuus oli 22,1 %.

Alla olevassa taulukossa on kuvattu työttömien työnhakijoiden keskimääräinen osuus työvoimasta (%) Ranualla ja Lapissa vuosina 2015, 2020 ja 2025.

Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta on laskenut sekä Ranualla että Lapissa vuosina 2015–2025. Ranualla työttömyysaste laski 18,8 prosentista 9,1 prosenttiin ja Lapissa 17,2 prosentista 10,1 prosenttiin. Vuonna 2025 Ranualla oli keskimäärin 125 työtöntä työnhakijaa kuukaudessa ja Lapissa 8 234.

Syyskuun 2026 lopussa Ranualla oli 129 työtöntä työnhakijaa (113 syyskuussa 2025) ja työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 9,4 % (8,3 %). Lapissa vastaavat luvut olivat 7 855 työtöntä työnhakijaa (7 528) ja 9,5 % (9,3 %).

Alla olevassa taulukossa on esitettynä työpaikat (alueella työssäkäyvät) työnantajasektorin mukaan Ranualla 31.12.2024. Vertailussa koko Lappi.

	Ranua	**%**	**Lappi**	**%**
	1 142	*100,0*	*74 760*	*100,0*
Palkansaajat	***921***	***80,6***	***66 522***	***89,0***
Valtio	*5*	*0,4*	*5 211*	*7,0*
Paikallishallinto	*461*	*40,4*	*19 661*	*26,3*
Valtioenemm. Oy	*8*	*0,7*	*1 711*	*2,3*
Yksityissektori	*441*	*38,6*	*39 939*	*53,4*
Yrittäjät	***225***	***19,7***	***7 675***	***10,3***
Tuntematon	*2*	*0,2*	*563*	*0,8*

Kunnan alueen 1 142 työpaikasta oli alkutuotannon työpaikkoja 13,7 %, jalostuksen työpaikkoja 10,9 % ja palvelujen työpaikkoja 74,2 %.

1.4 Talousarvion rakenne ja sitovuus

Valtuusto hyväksyy tässä talousarviossa toimintamenot, toimintatulot ja toimintakatteen kunnanhallitusta ja hallintokuntia sitoviksi osastotasolla. Tämä tarkoittaa sitä, että osastot hakevat lisämäärärahaa valtuustolta vain tilanteessa, jossa osaston nettomääräraha on ylittymässä. Osastot voivat tehdä sisäisiä määrärahasiirtoja, joista päättä lautakunta (tekninen osasto ja sivistysosasto) ja kunnanhallitus (hallinto-osasto).

Kunnanhallitus ja lautakunnat vahvistavat sitovat käyttösuunnitelmat tulosyksikkö I-tasolla. Kunnanhallitus ja lautakunnat voivat siirtää käyttösuunnitelman hyväksymiseen liittyvää toimivaltaansa edelleen alaisilleen viranhaltijoille ja määritellä samassa yhteydessä käyttösuunnitelman sitovuustason.

Investointiosassa määrärahat ja tuloarviot ovat valtuustoon nähden sitovia taseryhmittäin (pitkävaikutteiset menot, maa- ja vesialueet, rakennukset, kiinteät rakenteet ja laitteet, koneet ja kalusto sekä käyttöomaisuusarvopaperit).

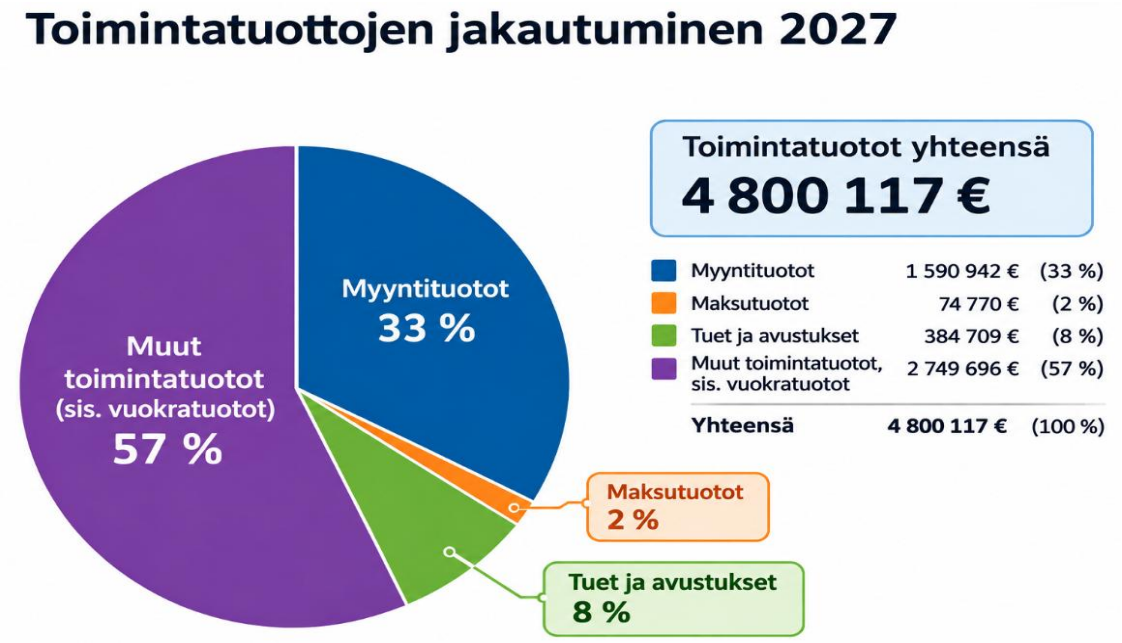
Tuloslaskelmassa ja rahoituslaskelmassa määrärahojen ja tuloerien luonteiset erät ovat sitovia valtuustoon nähden. Poistot lasketaan valtuuston hyväksymän poistosuunnitelman mukaisesti.

1.5 Taloussuunnitelman yhteenvetotaulukot hallintokunnittain

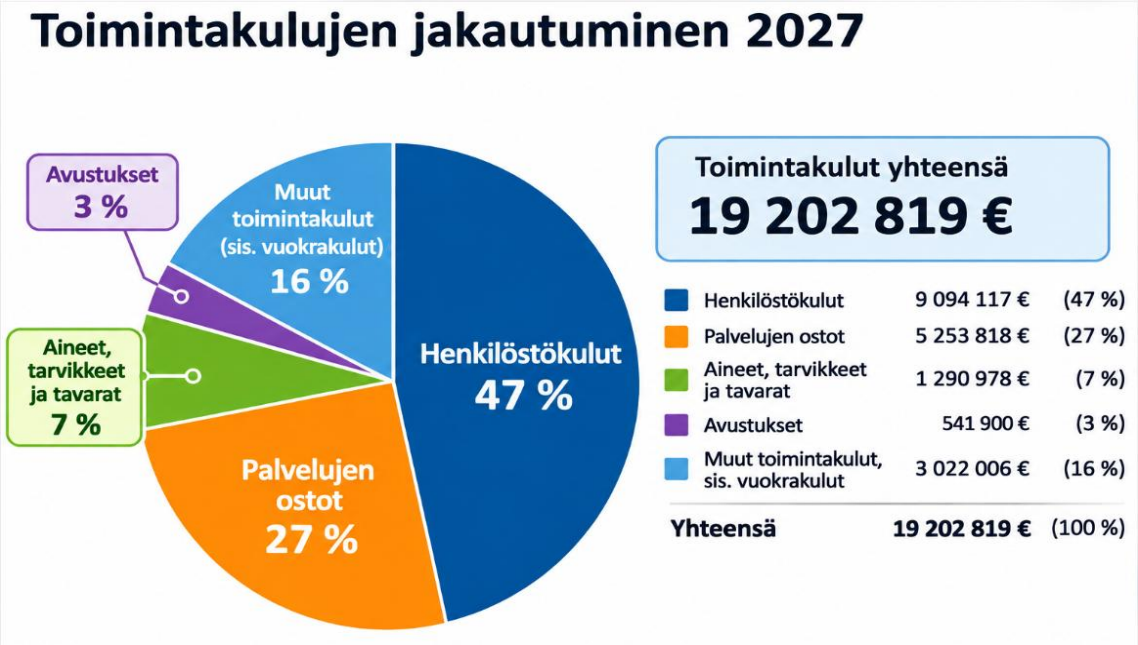
HALLINTOKUNTA	TP 2025	TA 2026 + muutos	TAE 2027	Muutos%	TS 2028	TS 2029
KESKUSVAALILAUTAKUNTA						
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	3 953	0	***7 186***	***100 %***	0	10 816
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-20 875	0	***-12 635***	***100 %***	0	-27 433
TOIMINTAKATE	-16 921	0	***-5 449***	***100 %***	0	-16 617
TARKASTUSLAUTAKUNTA						
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	0	0	***0***		0	0
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-31 656	-30 280	***-31 724***	***5 %***	-32 124	-32 524
TOIMINTAKATE	-31 656	-30 280	***-31 724***	***5 %***	-32 124	-32 524
KUNNANHALLITUS						
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	834 098	895 150	***809 546***	***-10 %***	837 077	815 577
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-2 361 979	-2 587 019	***-2 440 225***	***-6 %***	-2 430 648	-2 388 078
TOIMINTAKATE	-1 527 881	-1 691 869	***-1 630 679***	***-4 %***	-1 593 571	-1 572 501
HYVINVOINTILAUTAKUNTA						
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	1 114 375/	1 229 019	***1 216 089***	***-1 %***	1 157 930	1 177 262
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-12 068 118	-12 490 019	***-12 476 565***	***0 %***	-12 528 988	-12 731 015
TMINTAKATE	-10 953 743	-11 261 000	***-11 260 476***	***0 %***	-11 371 058	-11 553 753
TEKNINEN LAUTAKUNTA						
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	3 287 547	2 867 615	***2 767 296***	***-3 %***	2 701 340	2 721 799
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-3 960 644	-3 977 904	***-4 241 670***	***7 %***	-4 228 742	-4 270 136
TOIMINTAKATE	-673 096	-1 110 289	***-1 474 374***	***33 %***	-1 527 402	-1 548 337

KOKO KUNTA						
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	5 239 975	4 991 784	***4 800 117***	***-4 %***	4 696 347	4 725 454
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-18 443 274	-19 085 222	***-19 202 819***	***1 %***	-19 220 502	-19 449 186
TOIMINTAKATE	-13 203 299	-14 093 438	***-14 402 702***	***2 %***	-14 524 155	-14 723 732

Kunnan vuoden 2027 toimintatuotoista suurin osa, 57,3 prosenttia, muodostuu muista toimintatuotoista, joihin sisältyvät vuokratuotot. Myyntituottojen osuus on 33,1 prosenttia, tukien ja avustusten 8,0 prosenttia ja maksutuottojen 1,6 prosenttia.

Vuoden 2027 toimintakuluista suurin osa, 47,4 prosenttia, muodostuu henkilöstökuluista. Palvelujen ostojen osuus on 27,4 prosenttia, muiden toimintakulujen, joihin sisältyvät vuokrakulut, 15,7 prosenttia, aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden 6,7 prosenttia sekä avustusten 2,8 prosenttia.

TULOSLASKELMA	TP 2025	TA 2026	Muutos	TA 2026 +muutos	TAE 2027	TS 2028	TS 2029
TOIMINTATUOTOT YHT.	5 239 975	4 991 784	--	4 991 784	***4 800 117***	4 696 347	4 725 454
TOIMINTAKULUT YHT.	-18 443 274	-19 385 222	300 000	-19 085 222	***-19 202 819***	-19 220 502	-19 449 186
TOIMINTAKATE	**-13 203 299**	***-14 393 438***	***300 000***	***-14 093 438***	***-14 402 702***	**-14 524 155**	**-14 723 732**
Verotulot	6 227 120	6 637 000	41 000	6 678 000	6 851 000	6 918 000	7 112 000
Valtionosuudet	9 078 211	9 071 854	-96 000	8 975 854	8 680 463	8 600 000	8 600 000
Rahoitustuotot ja -kulut							
Korkotuotot	62 005	42 000	50 000	92 000	***100 000***	100 000	100 000
Muut rahoitustuotot	583 449	308 000	220 000	528 000	***423 000***	421 500	420 000
Korkokulut	-389 150	-385 000	--	-385 000	***-400 000***	-400 000	-380 000
Muut rahoituskulut	-684 926	0	--	0	***0***	0	0
VUOSIKATE	**1 673 409**	***1 280 416***	***515 000***	***1 795 416***	***1 251 761***	**1 115 345**	**1 128 268**
Poistot ja arvonalentumiset							
Suunn. muk. poistot	-1 379 205	-1 260 672	--	-1 260 672	***-1 235 016***	-1 166 313	-1 125 651
Arvonalentumiset							
Satunnaiset erät							
Satunnaiset tuotot							
Satunnaiset kulut							
TILIKAUDEN TULOS	**294 204**	***19 744***	***515 000***	***534 744***	***16 745***	**-50 968**	**2 617**
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	-173 000						
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	190 994						
TILIKAUDEN ALI/YLIJÄÄMÄ	**312 199**	***19 744***	***515 000***	***534 744***	***16 745***	**-50 968**	**2 617**

RAHOITUSOSA		TP 2025	TA2026+ muutos	TAE2027	TS 2028	TS 2029
Toiminnan rahavirta						
Vuosikate	+/-	1 673 409	1 795 416	**1 251 761**	1 115 345	1 128 268
Satunnaiset erät	+/-					
Tulorahoituksen korjauserät	+/-	482 976				
Investointien rahavirta						
Investoinnit						
Investointimenot	-	-751 993	-605 000	**-830 000**	-1 000 000	-600 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin		172 964				
Pys.vas.hyödykkeiden luovutustulot	+	222 937				
Toiminnan ja investointien rahavirta	+/-	**1 800 293**	**1 190 416**	**421 761**	**115 345**	**528 268**
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset		**31 619**	25 000			
Antolainasaamisten lisäykset	-					
Antolainasaamisten vähennykset	+	31 619	25 000			
Lainakannan muutokset		**-1 027 516**				

Pitkäaikaisten lainojen lisäys	+				500 000	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-	-1 027 516	-1 027 516	**-1 027 516**	-1 008 566	-939 586
Lyhytaikaisten lainojen muutos	+/-					
Muut maksuvalmiuden muutokset	+/-	-613 799				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	+/-	-358				
Saamisten muutos		-267 736				
Korottomien velkojen muutos		-345 704				
Vaikutus maksuvalmiuteen		**190 597**	**187 900**	**-605 755**	**-393 221**	**-411 318**
Lainakanta 31.12.		13 699 000	12 671 000	**11 643 812**	11 135 246	10 195 660
Investointien tulorahoitus, %		180,9 %	296,8 %	150,8 %	111,5 %	188 %
Kassavarat 31.12.		**2 996 430**	**3 184 330**	**2 578 575**	**2 185 354**	**1 774 036**

2 KÄYTTÖTALOUSOSA

Valtuusto asettaa käyttötalousosassa kunnan toiminnalle tavoitteet sekä vahvistaa tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot. Määrärahat ja tuloarviot on esitettynä bruttoperiaatteella.

2.1 Keskusvaalilautakunta

Tehtävä/tulosalue: Tilivelvollinen:	**Vaalit** Hallintojohtaja

Selite	TP 2025	TA 2026	TAE 2027	TS 2028	TS 2029	Muutos%
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot					3 786	
Maksutuotot	3 953					
Tuet ja avustukset			***7 186***		7 030	100 %
Muut toimintatuotot						
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	3 953	0	***7 186***		10 816	100 %
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut	-13 412		***-11 735***		-25 633	100 %
Palvelujen ostot	-5 002		***-200***		-700	100 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-929		***-700***		-1 100	100 %
Avustukset						
Muut toimintakulut sis. vuokrat	-1 531					
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-20 875	0	***-12 635***		-27 433	100 %
TOIMINTAKATE	**-16 921**	**0**	***-5 449***		**-16 617**	**100 %**

Vuonna 2027 toimitetaan eduskuntavaalit. Vuonna 2028 ei toimiteta vaaleja. Vuonna 2029 toimitetaan alue- ja kuntavaalit.

2.2 Tarkastuslautakunta

Tehtävä/tulosalue: Tilivelvollinen:	**Tarkastustoimi** Hallintojohtaja
Toiminnan lyhyt kuvaus/palveluajatus:	Tarkastuslautakunta asetetaan hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Tarkastuslautakunta valmistelee valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioi, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet. Tilintarkastusyhteisö voidaan valita kerrallaan enintään kuuden tilikauden ajaksi.

Selite	TP 2025	TA 2026	TAE 2027	TS 2028	TS 2029	Muutos%
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot						
Maksutuotot						

Tuet ja avustukset						
Muut toimintatuotot						
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	0	0	*0*	0	0	
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut	-4 408	-5 980	-5 924	-5 924	-5 924	-1 %
Palvelujen ostot	-27 054	-24 100	-25 600	-26 000	-26 400	6 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-192	-200	-200	-200	-200	0 %
Avustukset						
Muut toimintakulut sis. vuokrat						
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-31 656	-30 280	-31 724	-32 124	-32 524	5 %
TOIMINTAKATE	**-31 656**	**-30 280**	***-31 724***	**-32 124**	**-32 524**	**5 %**

2.3 Kunnanhallitus

Tehtävä/tulosalue: Tilivelvollinen:	**Yleishallinto** Kunnanjohtaja
Toiminnan lyhyt kuvaus/palveluajatus:	Kunnanhallitus vastaa kunnan hallinnosta ja taloudenhoidosta sekä valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta. Kunnanhallitus edustaa kuntaa ja käyttää sen puhevaltaa. Tehtäväalueeseen kuuluvat valtuusto, kunnanhallitus, kunnanjohtaja, vanhus- ja vammaisneuvosto, edustus/suhdetoiminta ja toimikunnat, jäsenmaksut ja yhteistoimintaosuudet, varautuminen ja valmiussuunnittelu, verotuskustannukset ja löytöeläinten säilytys.

Perustiedot:	**TP2025**	**TA2026**	**TAE2027**	**TS2028**	**TS2029**
Henkilöstö					
Kunnanjohtaja	1	1	1	1	1

Selite	**TP 2025**	**TA 2026**	**TAE 2027**	**TS 2028**	**TS 2029**	**Muutos%**
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	50					
Maksutuotot	225					
Tuet ja avustukset			**6 500**			100 %
Muut toimintatuotot						
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	275	0	**6 500**	0	0	100 %
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut	-209 093	-198 011	**-194 729**	-197 560	-200 545	-2 %
Palvelujen ostot	-351 186	-321 654	**-351 897**	-354 643	-356 329	9 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 609	-15 700	**-22 400**	-4 400	-4 400	43 %
Avustukset	-422 131	-450 000	**-375 000**	-375 000	-375 000	-17 %
Muut toimintakulut sis. vuokrat	-46 688	-51 697	**-45 336**	-45 475	-45 480	-12 %
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-1 031 707	-1 037 062	**-989 362**	-977 078	-981 754	-5 %
TOIMINTAKATE	**-1 031 432**	**-1 037 062**	***-982 862***	**-977 078**	**-981 754**	**-5 %**

Strateginen päämäärä	**Tavoitteet**	**Toimenpiteet**	**Mittari**	**Tavoitetaso**
Hyvinvoiva kuntalainen	Terveys ja hyvinvointi arjessa	Edistetään kuntalaisten hyvinvointia kokonaisvaltaisesti	HYTE-kerroin	60
	Turvallinen kaikenikäisten kunta	Järjestetään hyvinvointia ja	Toteutetaan tilaisuus	1 tilaisuus/vuosi

		turvallisuuden tunnetta edistävä tilaisuus		
		Hankitaan kyläradiot ja Virve-puhelimet	Hankitaan kyläradiotukiasemia 8 kappaletta ja Virve-puhelimet 2 kappaletta	Kyläradiotukiasemat ja Virvepuhelimet hankittu
	Osallisuus ja yhteisöllisyys	Järjestetään kylävierailu ja kylien edustajille yhteistyötilaisuus	Kylävierailu Yhteistyötilaisuus	1 vierailu/vuosi 1 tilaisuus/vuosi
		Viestinnän saavutettavuuden vahvistaminen	Kunnan tiedotelehti	10 lehteä/vuosi
Kestävä elinympäristö	Ilmastoviisaus ja resurssitehokkuus	Edistetään uusiutuvan energian hankkeita päätettyjen linjausten mukaisesti.	Kunnan toimenpitein edistettyjen hankkeiden määrä (kpl/vuosi).	vähintään 1 hanke
	Viihtyisät asuinalueet	Järjestetään ympäristötietoisuutta lisäävä tilaisuus	Ympäristötietoisuutta lisäävät tilaisuudet ja tapahtumat	vähintään 1 tilaisuus/vuosi
Kasvuhakuinen kunta	Elinvoima ja kilpailukykyisyys	Vaikutetaan kuntamarkkinoinnilla pito- ja vetovoimaan	Kokonaisnettomuutto[2]	muuttotase neutraali
			Työpaikkojen määrä	1 140
	Vetovoimainen asuminen ja palvelut	Parannetaan asumisen vetovoimaa palvelutarjonnalla	Kuntalaiskysely	Toteutetaan
			Uusien asuntojen määrä	5
	Kestävä kasvu ja yhteistyö	Vahvistetaan yhteistyötä yritysten kanssa	Maksetun mainonnan näkyvyys näyttökertoina	vähintään 8 miljoonaa
			Keskimääräinen hakijamäärä per työpaikka	> 9 hakijaa
			Kävijämäärä yhteensä ranua.fi, ranuanlukio.fi, businessranua.fi ja ranuankaivos.fi -sivustoilla	vähintään 100 000 kävijää

Markkinoinnin määrärahavaraus on 120 000 euroa, josta 90 000 euroa varataan kuntamarkkinointiin ja 30 000 euroa varataan matkailun yhden alueorganisaation toteuttamaan aluemarkkinointiin. Kuntamarkkinoinnin pääpaino on näkyvyyden kasvattamisessa ja asukashankintaa tukevassa mainonnassa. Yritysmarkkinoinnissa keskitytään matkailun kasvumahdollisuuksiin, työvoiman saatavuuteen ja vihreään siirtymään.

Viestintää toteutetaan viestintäsuunnitelman mukaisesti. Pääpaino viestinnässä on sähköisissä välineissä. Talousarviovuonna julkaistaan kunnan tiedotelehteä 10 kertaa ja siihen varataan 15 000 euroa.

Järjestö- ja kylätoiminta-avustuksiin varataan 20 000 euroa, lasten kotihoidon tuen kuntaosuuteen 80 000 euroa ja työttömyysetuuksien kuntarahoitusosuuteen 275 000 euroa. Varautumisen edistämiseen, kuten kahdeksan kyläradiotukiaseman ja kahden Virve-puhelimen hankintaan, varataan 17 000 euroa sekä vanhus- ja vammaisneuvoston ja perinnetoimikunnan toimintakuluihin 5 200 euroa (sis. 2 000 euroa kunnan 110-juhlavuoden menoja). Lapin liiton hallinnoimaan, Lapin ilmasto-

[2] Kuntien välisen nettomuuton ja nettomaahanmuuton yhteismäärä (henkilöä). Positiivinen luku tarkoittaa muuttovoittoa ja negatiivinen muuttotappiota

ja energiastrategian toimeenpanoa tukevaan hankkeeseen osallistumiseen varataan 1 000 euroa vuodessa vuosina 2027–2028.

Valtuuston kokousten striimausta jatketaan ja valtuutetuille mahdollistetaan opintomatka toiselle paikkakunnalle. Ranuan kunta osallistuu Uuden sukupolven organisaatio 9 -verkostohankkeeseen vuosina 2027-2028, jonka kuntakohtaisella tuella mm. uudistetaan konserniohje.

Vuodenvaihteessa 2027-2028 toteutetaan kuntalaiskysely vuoden 2028 alussa tehtävää kuntastrategian väliarviointia varten.

Tehtävä/tulosalue: Tilivelvollinen:	**Hallinto- ja ICT-palvelut** Hallintojohtaja
Toiminnan lyhyt kuvaus/ palveluajatus:	Tulosyksikkö tuottaa joustavasti ja kustannustehokkaasti hallinto- ja ICT-palveluita sekä henkilöstöpäällikköpalveluita osastopäälliköiden tukena. Tehtäväalueeseen kuuluvat hallintopalvelut, ICT-palvelut, työsuojelu, henkilöstön työsuhdeasiat ja työhyvinvointi sekä ammattiyhdistystoiminta.

Perustiedot:	**TP2025**	**TA2026**	**TAE2027**	**TS2028**	**TS2029**
Henkilöstö					
Toimistopalvelut:					
Hallintojohtaja	1	1	1	1	1
Hallintosihteeri	1	1	1	1	1
ICT-palvelut:					
ICT-asiantuntija	2	2	2	2	2
Yhteensä	**4**	**4**	**4**	**4**	**4**

Selite	**TP 2025**	**TA 2026**	**TAE 2027**	**TS 2028**	**TS 2029**	**Muutos%**
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	672 295	716 780	**676 650**	688 650	700 750	6 %
Maksutuotot						
Tuet ja avustukset	46 521	5 000	**50 000**	50 000	50 000	900 %
Muut toimintatuotot	2 000	2 100	**2 500**	2 500	2 500	19 %
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	720 817	723 880	**729 150**	741 150	753 250	1 %
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut	-276 875	-287 414	***-288 480***	-293 891	-299 426	0 %
Palvelujen ostot	-361 286	-385 666	***-384 749***	-390 268	-395 877	0 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 265	-6 500	***-8 900***	-9 100	-9 400	37 %
Avustukset						
Muut toimintakulut sis. vuokrat	-94 711	-111 601	***-84 899***	-76 905	-72 910	-24 %
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-737 139	-791 181	***-767 028***	**-770 164**	**-777 613**	-3 %
TOIMINTAKATE	**-16 322**	**-67 301**	***-37 878***	**-29 014**	**-24 363**	**-44 %**

Strateginen päämäärä	**Tavoitteet**	**Toimenpiteet**	**Mittari**	**Tavoitetaso**
Hyvinvoiva kuntalainen	Terveys ja hyvinvointi arjessa	Huolehditaan henkilöstön työhyvinvoinnista Kannustetaan omasta hyvinvoinnista huolehtimiseen	Työtyytyväisyys/Pulssikysely Kehityskeskustelut Koulutuspäivät/hlö Sairauspoissaolot pv//htv	≥ 4,0 100 % 3 pvää/htv < 20

			Varhaisen tuen toimintamallin toteutuminen	Toimintamalli arvioitu yhteistyössä esihenkilöiden, henkilöstön edustajien ja työterveyshuollon kanssa

Työhyvinvointia ja työkykyä tuetaan säännöllisellä vuoropuhelulla, kehityskeskusteluilla, varhaisen tuen toimintamalleilla sekä osaamisen jatkuvalla kehittämisellä. Kunnan henkilöstöllä on käytössään kattava työterveyshuolto. Perehdytystä ja sisäistä viestintää, tietojen löydettävyyttä ja käytettävyyttä helpotetaan ja kehitetään intranet-sivuston sisältöjen rikastamisella ja ajantasaisuudella. Henkilöstön sekä esihenkilöiden osaamista ylläpidetään ja uudistetaan tavoitteellisesti.

Henkilöstön ePassiFlex-etuus on 150 euroa henkilöä kohden vuodessa, ja lisäksi henkilöstöllä on käytössä lounasetu. Henkilöstölle laaditaan ja toteutetaan koulutussuunnitelma, joka sisältää myös johdon ja esihenkilöiden valmennukset.

Talousarvio- ja suunnitelmavuosina kilpailutetaan tarvittaessa talous- ja henkilöstöhallinnon tukipalvelut sekä työterveyspalvelut osana yhteishankintoja. Suunnitelmavuosina pyritään käynnistämään paperiarkistojen digitointiprojekti. Pysyvän arkistoinnin kehittämishankkeisiin osallistutaan yhteistyössä muiden kuntien kanssa ja selvitetään vaihtoehtoisia ratkaisuja pysyvään digitaaliseen arkistointiin. Kunnan tiedonhallintamalli päivitetään uuden arkistolain vaatimusten mukaiseksi. Lisäksi kunnan vakuutukset kilpailutetaan osittain yhteistyössä tytäryhtiöiden kanssa.

Tietoturvaa, tietosuojaa ja kyberturvallisuutta ylläpidetään ja kehitetään koko kuntakonsernissa tietoturva- ja tietosuojapolitiikan mukaisesti. Talousarviovuonna hankitaan palautusympäristön palvelin ja verkon keskuskytkin sekä arvioidaan nykyisten tietoturvatoimenpiteiden riittävyyttä. Arvioinnin perusteella toteutetaan tarvittavat tietoturvaa vahvistavat toimenpiteet ja hankinnat. Lisäksi kehitetään ja otetaan käyttöön tietosuojan vuosikello tietosuojatyön suunnitelmallisuuden ja seurannan tueksi.

Tehtävä/tulosalue: Tilivelvollinen:	**Maankäytön suunnittelu** Kunnanjohtaja
Toiminnan lyhyt kuvaus/ palveluajatus:	Yleiskaava, asemakaava ja muu maankäytön suunnittelu.

Perustiedot:	**TP2025**	**TA2026**	**TAE2027**	**TS2028**	**TS2029**
Henkilöstö					
Tekninen johtaja	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1

Selite	**TP 2025**	**TA 2026**	**TAE 2027**	**TS 2028**	**TS 2029**	**Muutos%**
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot						
Maksutuotot	14 000	3 500	**7 000**	7 000	7 000	100 %
Tuet ja avustukset						
Muut toimintatuotot						
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	14 000	3 500	**7 000**	7 000	7 000	100 %
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut	-10 885	-10 734	**-11 098**	-11 231	-11 363	3 %
Palvelujen ostot	-71 944	-123 000	**-138 000**	-98 000	-83 000	12 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-369	-100	***-100***	-100	-100	0 %
Avustukset						
Muut toimintakulut ml. vuokrat						
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-83 199	-133 834	***-149 198***	-109 331	-94 463	11 %
TOIMINTAKATE	**-69 199**	**-130 334**	***-142 198***	**-102 331**	**-87 463**	**9 %**

Strateginen päämäärä	Tavoitteet	Toimenpiteet	Mittari	Tavoitetaso
Kestävä elinympäristö	Luontoarvot turvattuina	Kaavoituksessa laaditaan tarpeelliset ja laadukkaat luontoselvitykset.	Vähintään yksi luontoselvitys/kaava.	Kaavoituksella turvataan arvokkaiden luontotyyppien säilyminen.
Kasvuhakuinen kunta	Elinvoima ja kilpailukykyisyys	Vauhditetaan yritystoiminnan kasvua ja investointeja	Raakamaan hankinta kasvutarpeisiin	Tehdään hankinta

Meneillään olevien tuulivoimahankkeiden viranomaistyö yhteistyössä hanketoimijoiden kanssa. Ranuanjärven rantaosayleiskaavan hyväksymisvaihe kevätkaudella 2027. Simojärven pohjoisalueiden kaavojen ehdotusvaihe vuoden 2027 aikana. Käynnistetään eläinpuiston asemakaava-alueen päivitys ja laajennus talousarviovuonna. Hankitaan raakamaata tulevaisuuden tarpeisiin vapaaehtoisin kaupoin tai maanvaihdoilla huomioiden erityisesti teollisuuden, matkailun ja asumisen kehittämistarpeet.

Tehtävä/tulosalue: Tilivelvollinen:	**Elinkeinojen kehittäminen** Kunnanjohtaja
Toiminnan lyhyt kuvaus/ palveluajatus:	Elinkeinojen kehittämisen toiminta-ajatuksena on synnyttää yhdessä tekemällä laadukkaat lähipalvelut ja yrittämisen toimintaympäristöt. Tehtäväalueeseen sisältyvät kasvu- ja kansainvälistymispalvelut, yritysneuvonta, viestintä ja markkinointiviestintä sekä uudet kehittämishankkeet.

Perustiedot:	**TP2025**	**TA2026**	**TAE2027**	**TS2028**	**TS2029**
Henkilöstö					
Elinkeinopalvelut:					
Kehittämispäällikkö	1	1	1	1	1
Yritys- ja hankeasiantuntija	1	1	1	1	1
Viestintäkoordinaattori	1	1	1	1	1
Projektityöntekijä	0,4	-	-	-	-
Kaivospalvelupäällikkö	-	-	-	1	0,33
Yhteensä	**3,4**	**3**	**3**	**4**	**3,33**

Selite	**TP 2025**	**TA2026**	**TAE 2027**	**TS 2028**	**TS 2029**	**Muutos%**
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	19 022					
Maksutuotot						
Tuet ja avustukset	79 983	167 770	***66 896***	88 927	55 327	-60 %
Muut toimintatuotot						
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	99 005	167 770	***66 896***	88 927	55 327	**-60 %**
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut	-225 778	-251 727	***-252 934***	-296 442	-266 453	0 %
Palvelujen ostot	-112 890	-200 540	***-92 848***	-86 956	-75 318	-54 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 730	-1 900	***-1 800***	-1 800	-1 800	-5 %
Avustukset	-21 712	-30 000	***-30 000***	-30 000	-30 000	0 %
Muut toimintakulut sis. vuokrat	-25 252	-24 775	***-22 655***	-22 877	-23 077	-9 %
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-387 364	-508 942	***-400 237***	-438 075	-396 648	-21 %
TOIMINTAKATE	**-288 358**	**-341 172**	***-333 341***	-349 148	-341 321	-2 %

Strateginen päämäärä	Tavoitteet	Toimenpiteet	Mittari	Tavoitetaso
Hyvinvoiva kuntalainen	Terveys ja hyvinvointi arjessa	Yrittäjien jaksamista tukevat tilaisuudet	Tilaisuuksien lukumäärä	1 kpl
	Osallisuus ja yhteisöllisyys	Yritysyhteistyössä järjestettävät yleisötilaisuudet	Tilaisuuksien lukumäärä	2 kpl
Kestävä elinympäristö	Ilmastoviisaus ja resurssitehokkuus	NURISH-hanke	Toimenpiteiden toteutus	Toteutus
	Luontoarvot turvattuina	Ranuan vihreä energia ja biotuote -ekosysteemin investointipolku -hanke	Toimenpiteiden toteutus	Toteutus
		Haetaan julkisesti rahoitettuja hankkeita, jotka ovat ekologisesti kestäviä	Osuus haetuista hankkeista	100 %
Kasvuhakuinen kunta	Elinvoima ja kilpailukykyisyys	Neuvontapalvelut	Uusien yritysten määrä	> 10 kpl
		Yrityspalvelusetelit	Yritysten nettomuutos	Positiivinen
	Kestävä kasvu ja yhteistyö	Tontti- ja toimitilamarkkinointi	Elinkeinojen kehittämiseen liittyvät tilaisuudet ja tapahtumat, osallistujamäärä	> 100 henkilö
		Työnantajien neuvontatilaisuudet	Kesäyrittäjyyssetelit	100 % käyttö
		Kesätyö- ja kesäyrittäjyyssetelit	Kesätyösetelitt	100 % käyttö
		Matkailun aluemarkkinointituki	Aluemarkkinoinnissa mukana olevien majoitusliikkeiden yhteenlaskettujen yöpymisvuorokausien määrä	28 000
			Alueelle saatu julkinen rahoitus yrityksille	> 100 000 €
		Asettautumispalvelu -konsepti	Asettautumispalvelumallin toteuttaminen	Jatkuvassa ja aktiivisessa käytössä

Elinkeino-ohjelma on laadittu vuosille 2026–2033. Elinkeino-ohjelmaa toteutetaan talousarviovuonna esimerkiksi matkailun aluemarkkinoinnin vahvistamisella, edistämällä yksityisten matkailuhankkeiden ja investointien toteutumista Ranualla, edistämällä energiamurrosta, jatkamalla yritysyhteistyötä sidosryhmäorganisaatioiden kanssa, jatkamalla vahvaa kuntaviestintää ja yrityksille suunnattua markkinointia sekä tukemalla omistajanvaihdoksia osallistumalla Yritys.jää -hankkeeseen.

Elinkeinotoiminnan toimintaympäristöä kehitetään Ranuan vihreä energia ja biotuote -ekosysteemin investointipolku –hankkeessa (Vibe). Hankkeessa laaditaan Ranuan kunnan alueelle investointipolku, joka antaa suuntaviivoja alueen vihreän energian rakentamiseen ja kehittämiseen. Nurish-hankkeessa selvitetään luontopohjaisten ratkaisujen luomia liiketoimintamahdollisuuksia.

Suhangon kaivoshankkeen edistymisestä riippuen käynnistetään Ranuan kaivosohjelman toimenpiteitä soveltuvin osin.

Yrityspalvelu- ja nuorten kesätyöseteleihin varataan 5 000 euroa, yritysten ja yhdistysten kesätyötukeen 25 000 euroa sekä vuosittaisiin yrittäjäpalkintoihin yhteensä 2 000 euroa.

Tehtävä/tulosalue: Tilivelvollinen:	**Maaseututoimi** Hallintojohtaja
Toiminnan lyhyt kuvaus/palveluajatus:	Maaseutualueen elinkeinojen ja palvelujen ylläpitämisen edistäminen. Maaseutuyritysten säilyttäminen sekä suunnitelmallinen kehittäminen.

Toiminnan kysyntä ja laajuustiedot	**TP 2025**	**TA 2026**	**TAE 2027**	**TS 2028**	**TS 2029**
Palveluita käyttävien maatalousyritysten lkm yhteensä	103	102	102	102	102
Lypsykarjatilat	14	14	13	13	12
Lihakarjatilat	13	13	12	11	11
Lammastilat	2	2	2	2	2
Hevostilat	1	1	1	1	1
Kasvinviljelytilat	72	71	73	74	75
Erikoisviljelytilat	1	1	1	1	1
Porotilat	24	21	20	20	20

Selite	**TP 2025**	**TA 2026**	**TAE 2027**	**TS 2028**	**TS 2029**	**Muutos%**
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot						
Maksutuotot						
Tuet ja avustukset						
Muut toimintatuotot						
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	0	0	***0***	0	0	
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut						
Palvelujen ostot	-63 336	-43 000	***-75 100***	-76 500	-77 900	75 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat						
Avustukset	-49 102	-44 000	***-44 000***	-44 000	-44 000	0 %
Muut toimintakulut sis. vuokrat	-10 130	-29 000	***-15 300***	-15 500	-15 700	-47 %
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-122 568	-116 000	***-134 400***	-136 000	-137 600	16 %
TOIMINTAKATE	**-122 568**	**-116 000**	***-134 400***	**-136 000**	**-137 600**	**16 %**

Strateginen päämäärä	**Tavoitteet**	**Toimenpiteet**	**Mittari**	**Tavoitetaso**
Hyvinvoiva kuntalainen	Osallisuus ja yhteisöllisyys	Kunnan ja tuottajien, maaseudun toimijoiden yhteistyö	Yhteistyötapaamiset	2 krt/v
Kestävä elinympäristö	Ilmastoviisaus ja resurssitehokkuus Luontoarvot turvattuina	Nurish-hanke Vibe-hanke	Sidosryhmätilaisuudet Sidosryhmätilaisuude	1 kpl/v 1 kpl/v

Kasvuhakuinen kunta	Elinvoima ja kilpailukykyisyys	Tuetaan omistajavaihdoksia	Sukupolvenvaihdosten/liiketoimintasiirtojen lkm	min. 1 vaihdos/vuosi
	Vetovoimainen asuminen ja palvelut	Maatalouden investoinnit	Investointihakemusten lkm	min. 1 hakemus/vuosi
	Kestävä kasvu ja yhteistyö	Hankkeiden aktivointi ja osallisuus	Hankkeiden lkm	min. 1 hanke/vuosi
		VIBE-hankkeen koulutukset	Koulutusten lukumäärä	1 kpl
		Nurish-hankkeen koulutukset	Koulutusten lukumäärä	1 kpl

Peräpohjolan Leader ry:n toiminnassa mukana oleminen edistää maaseutualueiden elinvoimaisuutta sekä yritysten ja yhteisöjen kehittämistä. Ranuan kunta on sitoutunut Peräpohjolan Leader ry:n toiminnan kuntarahaosuuteen (17 000 euroa/v. 2027) ohjelmakaudelle 2023-2027.

Ranuan kunta sitoutuu perusmaatalouden kehittämiseen ja tukemiseen maksullisella lomituksella (20 000 euroa) ja eläinlääkärisubventiolla (24 000 euroa) sekä kehittämishankkeisiin osallistumalla ja vuoden viljelijäpalkinnolla (800 euroa).

Kunnanhallitus yhteensä:

Selite	TP 2025	TA 2026	TAE 2027	TS 2028	TS 2029	Muutos%
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	691 367	716 780	***676 650***	688 650	700 750	-6 %
Maksutuotot	14 225	3 500	***7 000***	7 000	7 000	100 %
Tuet ja avustukset	126 504	172 770	***123 396***	138 927	105 327	-29 %
Muut toimintatuotot	2 000	2 100	***2 500***	2 500	2 500	19 %
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	834 098	895 150	***809 546***	837 077	815 577	-10 %
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut	-722 632	-747 886	***-747 241***	-799 124	-777 787	0 %
Palvelujen ostot	-960 644	-1 073 860	***-1 042 594***	-1 006 367	-988 424	-3 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-8 975	-24 200	***-33 200***	-15 400	-15 700	37 %
Avustukset	-492 945	-524 000	***-449 000***	-449 000	-449 000	-14 %
Muut toimintakulut sis. vuokrat	-176 782	-217 073	***-168 190***	-160 757	-157 167	-23 %
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-2 361 979	-2 587 019	***-2 440 225***	-2 430 648	-2 388 078	-6 %
TOIMINTAKATE	**-1 527 881**	**-1 691 869**	***-1 630 679***	**-1 593 571**	**-1 572 501**	-4 %

2.4 Hyvinvointilautakunta

Tehtävä/tulosalue: Tilivelvollinen:	**Sivistystoimen hallinto ja ruokapalvelu** Sivistysjohtaja ja ruokapalvelun osalta ruokapalvelupäällikkö
Toiminnan lyhyt kuvaus/palveluajatus:	Sivistystoimi tarjoaa kuntalaisille mahdollisuudet elinikäiseen oppimiseen sekä monipuoliseen vapaa-ajan harrastamiseen. Sivistyspalvelut tuotetaan yhteistyössä eri tahojen kanssa.

Tavoitteen kohteen määrittely	Mittari	TP2025	TA 2026	TAE 2027	TS 2028	TS 2029
Ravitsemispalvelut	Ateriasuoritteet	170 282	170 200	147 912	139 596	134 481
	€/suorite	3,01	3,31	3,81	4,19	4,4

Koulut/ateriapalvelun laatukysely, arviointi-asteikko 1-5	Ruoan riittävyys	4	> 4	4	4	4
	Ruoan maku	3	> 3	3	3	3
	Ulkonäkö	3	> 3	3	3	3
	Lämpötila	4	> 4	4	4	4
	Ruokailutilanteen sujuvuus	3	> 3	3	3	3
	Hlökunnan palvelualttius	4	> 4	4	4	4

Perustiedot:	**TP 2025**	**TA 2026**	**TAE 2027**	**TS 2028**	**TS 2029**
Henkilöstö					
Sivistysjohtaja	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9
Toimistosihteeri	0,85	0,85	0,85	0,85	0,85
Ruokapalvelupäällikkö	1	1	1	1	1
Ruokapalvelutyöntekijä	5	5	5	5	5
Oppisopimus/ruokapalvelutt	0	1	1	1	0
Yhteensä	**7,75**	**8,75**	**8,75**	**8,75**	**7,75**

Strateginen päämäärä	**Tavoitteet**	**Toimenpiteet**	**Mittari**	**Tavoitetaso**
Hyvinvoiva kuntalainen	Terveys ja hyvinvointi arjessa	Mahdollistetaan matalan kynnyksen hyvinvointi-, liikunta- ja kulttuuritapahtumia eri ikäryhmille. Ateriapalvelut valmistavat ravitsemussuositusten mukaista, laadukasta, turvallista ja hygieenistä ruokaa. Ruokapalveluiden kehittäminen ja asiakkaiden tarpeiden huomioiminen	Tilaisuuksien ja tapahtumien sekä osallistujien määrät Lapsiystävällinen kunta toimintamallin arviointi. Omavalvonnan kirjausten toteutuminen ja ruokaturvallisuuteen liittyvien poikkeamien määrä. Kyselyt, kerätty asiakaspalaute.	Tapahtumien määrä > 4 Arviointi tehty Omavalvonnan toteutuminen ja hygienian seuranta 100 %:sti ja poikkeamien määrä 0. Asiakaspalautteet huomioidaan sekä toimintaa kehitetään niiden perusteella.
Kestävä elinympäristö	Ilmastoviisaus ja resurssitehokkuus	Vähennetään ruokahävikkiä ja huomioidaan mahdollisuuksien mukaan kotimaiset ja lähellä tuotetut raaka-aineet. Kehitetään asianmukaista jätteen lajittelua	Ruokahävikin määrän seuranta tarjoilu-, lautas-, ja valmistushävikistä.	Ruokahävikin määrän vähentäminen. Lajitellaan ja kierrätetään pahvit, lasi, biojäte, metalli ja muovi.
Kasvuhakuinen kunta	Elinvoima ja kilpailukykyisyys	Huomioidaan mahdollisuuksien mukaan alueelliset yritykset sekä kotimaisuus.	Tuotteiden kotimaisuusaste	> 75 % Kustannusten seuranta ja toiminnan

		Huolehditaan toiminnan kustannustehokkuudesta.	Osavuosikatsaus	kehittäminen taloudellisesti kestävällä tavalla.

Selite	TP 2025	TA 2026	TAE 2027	TS 2028	TS 2029	Muutos%
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	474 403	563 048	***602 900***	612 860	622 961	7 %
Maksutuotot	3 638					
Tuet ja avustukset						
Muut toimintatuotot	119					
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	478 160	563 048	***602 900***	612 860	622 961	7 %
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut	-399 855	-453 247	***-449 415***	-457 800	-466 355	-1 %
Palvelujen ostot	-46 848	-66 487	***-70 149***	-63 119	-64 061	6 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-182 398	-188 050	***-200 900***	-203 915	-206 972	7 %
Avustukset						
Muut toimintakulut sis. vuokrat	-39 872	-36 912	***-43 583***	-44 122	-44 642	18 %
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-668 974	-744 696	***-764 047***	-768 946	-782 030	3 %
TOIMINTAKATE	**-190 814**	**-181 648**	***-161 147***	-156 086	-159 069	-11 %

Esi-, perus- ja lukiokoulutuksen toimintakulttuurin vahvistaminen ja tukeminen. Huomioidaan koulukuljetusten hinnan nousuun uuden hankintakauden myötä. Henkilöstön osaamisen ylläpitämiseen ja kehittämiseen varataan määräraha kunnan yhteisen koulutussuunnitelman mukaisesti.

Tehtävä/tulosalue: Tilivelvollinen:	**Varhaiskasvatus** Varhaiskasvatusjohtaja
Toiminnan lyhyt kuvaus/palveluajatus:	Päiväkoti ja esiopetus tuottavat laadukkaita kuntalaisten tarpeisiin vastaavia palveluita. Laadulliset ja tuotannolliset tavoitteet saavutetaan pedagogisen toiminnan toteuttamista resurssiviisaasti ja lakisääteiset velvoitteet täyttäen.

Tavoitteen kohteen määrittely	Mittari	TP 2025	TA2026	TAE 2027	TS 2028	TS 2029
Varhaiskasvatus yhteensä						
Varhaiskasvatus	Päiväkoti €/hpv	55	52	52	54	55
Esiopetus	Esiopetus €/lapsi	9 243	15 524	19 357	21 265	20 903
Varhaiskasvatuksen järjestäminen	Lakisääteisen hakuajan sisällä toteutunut hoidon aloitus %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Laadukkaan varhaiskasvatuksen järjestäminen	Asiakastyytyväisyyskysely (1-5)	4	4	4	4	4

Toiminnan kysyntä ja laajuustiedot	TP 2025	TA 2026	TAE 2027	TS 2028	TS 2029
Varhaiskasvatus päiväkodissa	138	150	150	145	145
Esiopetus, täydentävä varhaiskasvatus		33	20	20	20
Esioppilaat 6-vuotiaat	26	39	28	26	27

Perustiedot, henkilöstö	TP2025	TA2026	TAE2027	TS2028	TS 2029
Varhaiskasvatuksen johtaja	1	1	1	1	1
Päiväkodin varajohtaja	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Vakan erityisopettaja	1	1	1	1,5	1,5
Varhaiskasvatuksen opettaja	7,9	7,9	9,9	9,9	9,9
Varhaiskasvatuksen ma opettaja	1	1,5	1,5		
Varhaiskasvatuksen sosionomi	2	2,5	3	3	3
Varhaiskasvatuksen lastenhoitaja	14	17	16	16	15
Vakan määräaik. lastenhoitajat	1	2,5	1,5	1	1
Perhepäivähoitaja	3	1	1	1	1
Varhaiskasvatuksen avustaja	1	1	1	1	1
Varhaiskasvatuksen ma avustaja	3	2	1,5	1,5	1,5
Toimistosihteeri	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Yhteensä	**35,2**	**37,7**	**37,7**	**36,2**	**35,2**

Strateginen pää-määrä	Tavoitteet	Toimenpiteet	Mittari	Tavoitetaso
Hyvinvoiva kuntalainen	Terveys ja hyvinvointi arjessa	Lapsen etu huomioidaan päätöksen teossa	Vasukeskustelut huoltajien kanssa	Hyvinvoivat lapset ja perheet
Kestävä elinympäristö	Luontoarvot turvattuina	Luonto ja liikunta vahvana oppimisalustana	Varhaiskasvatussuunnitelman mukaisen toteutuksen arviointi	Lapset innostuvat liikkumaan ja tutkimaan ympäristöä
Kasvuhakuinen kunta	Vetovoimainen asuminen ja palvelut	Riittävät tila- ja henkilöstöresurssi varhaiskasvatuksessa	Ryhmien suhdeluvut yhdenmukaiset tarpeisiin vastaten	Asiakastyytyväisyys asteikolla (1-5) 4

Selite	TP 2025	TA 2026	TAE 2027	TS 2028	TS 2029	Muutos%
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	102 379	97 050	***76 700***	76 700	76 700	-21 %
Maksutuotot						
Tuet ja avustukset						
Muut toimintatuotot	1 541		***1 500***	1 500	1 500	
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	103 920	97 050	***78 200***	78 200	78 200	-19 %
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut	-1 573 420	-1 721 647	***-1 689 752***	-1 723 547	-1 757 883	-2 %
Palvelujen ostot	-421 686	-403 842	***-447 640***	-466 109	-482 840	11 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-9 990	-12 500	***-19 700***	-19 996	-20 295	58 %
Avustukset						
Muut toimintakulut sis. vuokrat	-429 545	-463 608	***-447 438***	-405 029	-408 537	-3 %
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-2 434 643	-2 601 597	***-2 604 530***	-2 614 680	-2 669 555	0,1 %
TOIMINTAKATE	**-2 330 722**	**-2 504 547**	***-2 526 330***	-2 536 480	-2 591 355	1 %

Varhaiskasvatusta järjestetään Hillankukan ja Kanervikon tiloissa. Esiopetusta sekä täydentävää varhaiskasvatusta on myös Kuhan koululla sekä kevätlukukauden Kerkässä. Perustetaan 2 varhaiskasvatuksen opettajan toimea. Varataan vaaterahaa varhaiskasvatuksen henkilöstölle 150 €/vuosi/hlö. Kokonaiskustannusvaikutus 7 000,00 €.
Kehitetään luonto- ja liikuntapedagogiikkaa varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa. Edistetään vastuullista digitaalista osaamista ja tekoälyn tarkoituksenmukaista käyttöä.

Tehtävä/tulosalue: Tilivelvollinen:	**Perusopetus** Sivistysjohtaja sekä koulujen rehtorit ja koulunjohtaja yksiköidensä osalta
Toiminnan lyhyt kuvaus/ palveluajatus:	Osaavan ja ammattitaitoisen henkilökunnan toteuttama yhtenäinen, oppilaita osallistava opinpolku tarjoaa ranualaisille lapsille ja nuorille laadukkaat oppimismahdollisuudet sekä jatko-opintokelpoisuuden.

Tavoitteen kohteen määrittely	**Mittari**	**TP 2025**	**TA 2026**	**TAE 2027**	**TS 2028**	**TS 2029**
Laadukkaan perusopetuksen järjestäminen	Oppilaista sijoittuu jatko-opintoihin, %	100	100	100	100	100
	Oppilaita sijoittuu oman kunnan lukioon %	36	> 40	> 40	> 40	> 40
Henkilöstön ammattitaito	Pätevien opettajien osuus	96	> 91	100	100	100
Perusopetus yhteensä	€/oppilas	14 742	17 879	17 751	19 494	21 366
- Kuha	€/oppilas	12 270	12 902	15 929	16 915	18 829
- Ranuan yhtenäiskoulu	€/oppilas	-	18 744	18 081	19 885	21 743
- Kirkonkylän koulu	€/oppilas	14 345	-			
- Yläkoulu	€/oppilas	15 988	-			

Toiminnan kysyntä ja laajuustiedot	**TP 2025**	**TA2026**	**TAE 2027**	**TS 2028**	**TS2029**
Oppilaita yhteensä 20.9.	411	378	368	342	317
1.-6. vuosiluokat	242	221	214	203	191
7.-9. vuosiluokat	167	157	154	139	126
Valmistava opetus	2				

Perustiedot:	**TP 2025**	**TA 2026**	**TAE 2027**	**TS 2028**	**TS 2029**
Johtava rehtori	2	1	1	1	1
Apulaisrehtori		1	1	1	1
Luokanopettaja	17	17	16	16	16
Erityisluokanopettaja	5	5	5	5	5
Erityisopettaja	3	3	3	3	3
Lehtori	12	12	12	12	12
Päätoiminen tuntiopettaja	1	1	1	1	1
Sivutoiminen tuntiopettaja			1 (S2)	1	1
Resurssiopettaja	1	1	1		
Koulunkäynnin ohjaajat					
- vakinaiset	17	18	18,85	19	19
- määräaikaiset	2	2	2	1	1
- laskutus toiseen kuntaan	1	1	0,15		
Toimistosihteeri	1	1	1	1	1
Opinto-ohjaaja	0,69	0,69	0,69	0,69	0,69
Yhteensä	**62,69**	**63,69**	**62,69**	**61,69**	**61,69**
Toimitilat					
Kuhan koulu	1100	1100	1100	1100	1100
Yhtenäiskoulu	5300	5300	5300	5300	5300

Selite	TP 2025	TA 2026+ muutos	TAE 2027	TS 2028	TS 2029	Muutos%
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	176 747	177 500	***130 800***	130 800	130 800	-26 %
Maksutuotot	9 282	8 500	***5 000***	5 000	5 000	-41 %
Tuet ja avustukset	69 423	51 000				100 %
Muut toimintatuotot	143					
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	255 597	237 000	***135 800***	135 800	135 800	-43 %
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut	-3 645 573	-3 758 813	***-3 713 746***	-3 832 193	-3 908 526	-1 %
Palvelujen ostot	-1 432 342	-1 457 223	***-1 522 963***	-1 541 204	-1 553 347	5 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-141 182	-166 209	***-152 450***	-154 737	-157 058	-8 %
Avustukset						
Muut toimintakulut sis. vuokrat	-1 392 393	-1 328 322	***-1 279 079***	-1 274 658	-1 289 942	-4 %
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-6 611 491	-6 710 567	***-6 668 238***	-6 802 791	-6 908 872	-1 %
TOIMINTAKATE	**-6 355 894**	**-6 473 567**	***-6 532 438***	-6 666 991	-6 773 072	1 %

Strateginen päämäärä	Tavoitteet	Toimenpiteet	Mittari	Tavoitetaso
Hyvinvoiva kuntalainen	Terveys ja hyvinvointi arjessa	Lisätään liikunnallisuutta koulupäivään Kerätään tietoa lasten ja nuorten hyvinvoinnista	Oppilaille teetettävät kyselyt (koululterveyskysely, MoVe, hyvinvointiprofiili, Mitä kuuluu jne.)	1-2 kyselyä lukuvuodessa
	Turvallinen kaikenikäisten kunta	Valistaminen	Liikenneturvallisuusaamunavaukset, teemapäivät	Vähintään kaksi tapahtumaa lukuvuodessa
	Osallisuus ja yhteisöllisyys	Lasten ja nuorten osallistaminen	Oppilaskunnan hallituksen kokoontumiset.	Säännölliset kokoontumiset
			Osallisuus-tapahtumat, esimerkiksi *Lapset ja valtuusto*	Yksi tapahtuma
Kestävä elinympäristö	Luontoarvot turvattuina	tietoisuuden lisääminen, ympäristön arvostaminen	Biojätekampanja, teematunti kierrättämisestä	Vähintään kerran lukuvuodessa
			Koulun pihaympäristön siivouskampanja	Vähintään kerran lukuvuodessa

Perusopetuksen yksiköt kehittävät toimintaansa yhteistyössä ja yhtenäisiä toimintatapoja vahvistaen. Varmistetaan ryhmäkohtaisten tukimuotojen riittävyys ja niiden huomioiminen koulujen tuntikehyksessä oppimisen tuen uudistuksen mukaisesti.
Varataan 4 000 € koulunkäynninohjaajien vaaterahaan.
Varataan määräraha (3 730 €) oppilaskäyttöön hankittavien Chromebookien leasingkustannuksiin.
Edistetään vastuullista digitaalista osaamista ja tekoälyn tarkoituksenmukaista käyttöä.

Tehtävä/tulosalue: Tilivelvollinen:	**Lukio- ja ammatillinen koulutus** Lukion rehtori
Toiminnan lyhyt kuvaus/palveluajatus:	Monipuolinen ja korkeatasoinen toisen asteen koulutus opiskelijan kotipaikkakunnalla antaa laaja-alaisen yleissivistävän pohjakoulutuksen nuorten jatko-opintoihin ja luo valmiuksia työelämää ja yrittämistä varten. Luontoa ja yrittäjyyttä korostetaan tarjoamalla paikallisia opintojaksoja.

Tavoitteen kohteen määrittely	Mittari	TP 2025	TA 2026	TAE 2027	TS 2028	TS 2029
Laadukas opetus	Keskeyttäneiden osuus, %	5	< 4	< 4	< 4	< 4
	Ylioppilaskirjoitukset -arvosanojen keskiarvo	keskitasoa	keskitasoa	keskitasoa	keskitasoa	keskitasoa
Henkilöstön ammattitaito	Pätevien opettajien osuus, %	100	100	100	100	100
Opetus järjestetään taloudellisesti - lukion kustannukset	€/oppilas	14 871	13 239	13 699	14 889	15 689

Toiminnan kysyntä ja laajuustiedot	TP 2025	TA 2026	TAE 2027	TS 2028	TS 2029
Oppilaat	64	71	75	72	69
Opetustunnit		6700	7004	6852	6852

Perustiedot:	TP 2025	TA 2026	TAE 2027	TS 2028	TS 2029
Henkilöstö					
Rehtori	1	1	1	1	1
Lehtori	7	7	7	7	7
Toimistosihteeri	0,35	0,35	0,35	0,35	0,35
Opinto-ohjaaja	0,33	0,31	0,31	0,31	0,31
Yhteensä	**8,68**	**8,66**	**8,66**	**8,66**	**8,66**
Toimitilat					
Lukio	590	950	950	950	950

Selite	TP 2025	TA 2026	TAE 2027	TS 2028	TS 2029	Muutos%
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	480		***380***	380	380	
Maksutuotot	1 676	2 600	***600***	600	600	-77 %
Tuet ja avustukset	46 356	43 000	***46 000***	31 465	46 937	7 %
Muut toimintatuotot	200					
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	48 712	45 600	***46 980***	46 465	47 917	3 %
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut	-581 050	-618 426	***-622 069***	-621 154	-620 139	1 %
Palvelujen ostot	-165 158	-153 239	***-197 471***	-181 703	-186 773	30 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-63 194	-39 920	***-43 200***	-43 846	-44 506	8 %
Avustukset						
Muut toimintakulut sis. vuokrat	-130 750	-166 015	***-152 149***	-146 654	-148 742	-8 %
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-940 153	-977 600	***-1 014 889***	-993 357	-1 000 160	4 %
TOIMINTAKATE	**-891 440**	**-932 000**	***-967 909***	-945 912	-952 243	4 %

Strateginen päämäärä	Tavoitteet	Toimenpiteet	Mittari	Tavoitetaso
Hyvinvoiva kuntalainen	Terveys ja hyvinvointi arjessa	Lukiolaisten ja henkilöstön hyvinvoinnin edistäminen (yhteisölliset tapahtumat, työnohjaus henkilöstölle)	Työhyvinvointikysely (asteikko 0-5), Kouluterveys –kysely 1. ja 2. vuosikurssin opiskelijoille	Työhyvinvointikysely > 3 > 80% kokee terveydentilansa hyväksi
Kasvuhakuinen kunta	Elinvoima ja kilpailukykyisyys	Resurssit laadukkaaseen lukio-opetukseen, kansainvälisyyskasvatus, luonto- ja yrittäjyysopinnot.	Opetusryhmien koko Luonto- ja yrittäjyysopintojaksojen valinnat	Lukioon hakevien määrä 1-2 luonto- ja yrittäjyysopintojaksoa lukuvuodessa/opiskelija

Lukion opiskelijamäärän (71) kasvu näkyy positiivisena kehityksenä valtionosuuksissa. Suurimmat opetusryhmät jaetaan laadukkaan opetuksen ja opiskelijoiden riittävän tuen turvaamiseksi. Opiskelijamäärän kasvu lisää oppimateriaalin sekä tietokonekannan hankintatarpeita talousarvio- ja suunnitelmavuosina.

Jatketaan Abitti2-järjestelmän haltuun ottoa täydennyskoulutuksen ja vertaistuen avulla. Jalkautetaan oppimisen tuen malleja ja hyvinvointia tukevaa toimintaa osaksi lukion arkea.
Kansainvälisyys säilyy painopistealueena sekä opintoretkien että Erasmus+ rahoituksen myötä. Vuoden 2027 aikana haetaan uudelleen Erasmus+ akkreditointia vuodesta 2028 eteenpäin.
Edistetään vastuullista digitaalista osaamista ja tekoälyn tarkoituksenmukaista käyttöä.

Tehtävä/tulosalue: Tilivelvollinen:	**Kansalaisopisto** Kansalaisopiston rehtori/sivistysjohtaja
Toiminnan lyhyt kuvaus/palveluajatus:	Kansalaisopisto tarjoaa ranualaisille elinikäisen oppimisfoorumin harrastus- ja opiskelutarjonnallaan. Opisto on vahva kulttuurinen toimija, joka edistää toiminta-alueensa asukkaiden terveyttä ja hyvinvointia.

Tavoitteen kohteen määrittely	Mittari	TP 2025	TA 2026	TAE 2027	TS 2028	TS 2029
Kansalaisopiston koulutus	Opetusryhmien lkm	94	110	110	110	110
	Toteutukset kylissä/ sivukylillä	3	5	5	7	7
Opetuksen tuloksellisuus	Opetustunnit (h)	2 977	3 000	3 100	3 100	3 100
	Opiskelijoiden lkm	594	721	600	600	600
	Valtionapuun oikeuttavat tunnit	2 869	2 800	2 900	2 900	2 900
	Pidettyjen vos-tuntien lkm	2 869	2 800	2 900	2 900	2 900
	Opetustunnin hinta, €	90	95	96	97	97

Toiminnan kysyntä ja laajuustiedot	TP 2025	TA 2026	TAE 2027	TS 2028	TS 2029
Kansalaisopiston opiskelijoita 7-70 -vuotiaista kuntalaisista					
- oppivelvollisuusikä	19 %	25 %	28 %	28 %	28 %
- työikäiset	29 %	30 %	30 %	30 %	30 %
- työttömät	1 %	3 %	3 %	3 %	3 %
- eläkeläiset (yli 65 v)	40 %	40 %	38 %	38 %	38 %
- muut	11 %	2 %	1 %	1 %	1 %

Perustiedot:	TP 2025	TA 2026	TAE 2027	TS 2028	TS 2029
Henkilöstö					
Kansalaisopiston rehtori/sj	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Suunnitteluopettaja	0,25	1	1	1	1
Musiikinopettaja	1	1	0	0	0
Pt. tuntiopettaja	1	1	0	0	0
St. tuntiopettaja	40	40	40	40	40
Toimistosihteeri	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
Yhteensä	**42,95**	**41,7**	**41,7**	**41,7**	**41,7**
Toimitilat					
Toivolan koulu	546	546	546	546	546
Monkkari 2.0/hallintotilat	25	25	25	25	25

Selite	TP 2025	TA 2026	TAE 2027	TS 2028	TS 2029	Muutos%
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	1 600					
Maksutuotot	34 056	36 500	***37 230***	37 975	38 734	2 %
Tuet ja avustukset		5 100	***5 100***	5 100	5 100	
Muut toimintatuotot	4 769	7 200	***3 600***	3 600	3 600	-50 %
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	40 426	48 800	***45 930***	46 675	47 434	-6 %
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut	-171 835	-184 362	***-146 460***	-156 347	-159 633	-21 %
Palvelujen ostot	-101 647	-75 588	***-80 780***	-81 930	-83 009	6 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-5 595	-3 930	***-3 680***	-3 680	-3 680	-6 %
Avustukset						
Muut toimintakulut sis. vuokrat	-44 523	-48 091	***-47 469***	-47 514	-47 561	-1 %
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-323 601	-311 971	***-278 389***	-289 471	-293 883	-12 %
TOIMINTAKATE	**-283 175**	**-263 171**	***-232 459***	-242 796	-246 449	-13 %

Strateginen päämäärä	Tavoitteet	Toimenpiteet	Mittari	Tavoitetaso
Hyvinvoiva kuntalainen	Terveys ja hyvinvointi arjessa Osallisuus ja yhteisöllisyys	Järjestetään toivottuja, saavutettavia ja matalan kynnyksen kursseja kaiken ikäisille Edistetään kuntalaisten osallisuutta yhteisöllisten viikoittaisten kurssien ja muiden tapahtumien kautta Varmistetaan palvelujen saatavuus kylillä (min osallistujamäärä 5)	Toteutuneiden kurssien ja osallistujien määrä Toteutettavat palautekyselyt Toteutuneiden kurssien ja osallistujien määrä	Vähintään 110 toteutunutta kurssia ja 600 kurssilaista > 2 Vähintään 5 toteutunutta kurssia ja 25 kurssilaista

Kansalaisopistossa otetaan käyttöön kurssilaisille suunnattu säännöllinen palautekysely toiminnan kehittämiseksi. Lisätään lyhytkurssien lisäksi myös kesäkurssien määrää. Lisätään kurssitoiminnan markkinointia, tiedottamista ja viestintää. Tehdään yhteistyötä yhdistysten ja järjestöjen kanssa. Edistetään vastuullista digitaalista osaamista ja tekoälyn tarkoituksenmukaista käyttöä.

Varataan 5 000 € määräraha Lapin musiikki- ja tanssiopiston palveluiden ostoon uusien opiskelijoiden hakeutumisen mahdollistamiseksi.

Kansalaisopisto on mukana Koillisopistojen yhteisessä Digi- ja tekoäly -hankkeessa 30.6.2028 saakka. Kunnan omarahoitusosuus on 2 580 €.

Tehtävä/tulosalue: Tilivelvollinen:	**Kirjasto** Kirjastotoimenjohtaja
Toiminnan lyhyt vaus/palveluajatus:	Kirjastotoimi edistää kuntalaisten yhtäläisiä mahdollisuuksia sivistykseen, kirjallisuuden ja taiteen harrastukseen, jatkuvaan tietojen, taitojen ja kansalaisvalmiuksien kehittämiseen, kansainvälistymiseen ja elinikäiseen oppimiseen. Toiminnallaan kirjasto tukee ihmisten hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä. Kirjasto edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua sekä toimii kuntalaisten kokoontumispaikkana.

Tavoitteen kohteen määrittely	**Mittari**	**TP 2025**	**TA 2026**	**TAE 2027**	**TS 2028**	**TS 2029**
Kirjaston kokoelmien laadun ja määrän säilyttäminen	Hankinnat (asukasluku/1000)	443	> 400	> 400	> 400	> 400
	Lainaus/kokoelmat	1,47	> 1,2	> 1,2	> 1,2	> 1,2
Laadukkaat ja asiakaskeskeiset kirjasto- ja tietopalvelut	Kokonaislainaus/asukasluku	19,55	> 15	> 15	> 15	> 15
	Kirjastokäynnit/asukasluku	9,39	> 10	> 10	> 10	> 10
Palvelujen tuottaminen mahdollisimman taloudellisesti	Tapahtumien osallistujat, as.luku/1000	79	> 50	> 60	> 60	> 60
	Lainan hinta (toimintakulut/lainaus)	5,77	5	5	5	5
	Käynnin hinta (toimintakulut/kirjastokäynnit)	11,88	10,00	10	10	10

Toiminnan kysyntä ja laajuus tiedot	**TP 2025**	**TA 2026**	**TAE 2027**	**TS 2028**	**TS 2029**
Lainojen määrä	69 037	> 60 000	> 60 000	> 60 000	> 60 000
Fyysiset kirjastokäynnit	33 534	> 37 000	> 35 000	> 35 000	> 35 000
Verkkokäynnit	20 697	> 18 000	> 18 000	> 18 000	> 18 000

Perustiedot:	**TP 2025**	**TA 2026**	**TAE 2027**	**TS 2028**	**TS 2029**
Henkilöstö					
Kirjastotoimenjohtaja	1	1	1	1	1
Kirjastonhoitaja	1	1	1	1	1
Kirjastovirkailija	1	1	1	1	1
Kirjastoautonkuljettaja	1	1	1	1	1
Yhteensä	**4**	**4**	**4**	**4**	**4**
Toimitilat					
Kirjasto	337	337	337	337	337

Selite	**TP 2025**	**TA 2026**	**TAE 2027**	**TS 2028**	**TS 2029**	**Muutos%**
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	8 207	4 000	***14 812***	8 300	8 300	270 %

Maksutuotot	2 610	3 200	***2 150***	2 150	2 150	-33 %
Tuet ja avustukset			***34 727***			
Muut toimintatuotot	95		***100***	100	100	
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	10 913	7 200	***51 789***	10 550	10 550	619 %
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut	-181 966	-195 990	***-228 196***	-202 051	-206 022	16 %
Palvelujen ostot	-47 140	-52 995	***-67 329***	-57 992	-58 845	27 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-59 206	-60 280	***-61 910***	-61 422	-62 351	3 %
Avustukset						
Muut toimintakulut sis. vuokrat	-110 232	-97 869	***-100 383***	-100 357	-100 636	3 %
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-398 544	-407 134	***-458 818***	-421 823	-427 853	13 %
TOIMINTAKATE	**-387 631**	**-399 934**	***-407 029***	-411 273	-417 303	2 %

Strateginen päämäärä	**Tavoitteet**	**Toimenpiteet**	**Mittari**	**Tavoitetaso**
Hyvinvoiva kuntalainen	Terveys ja hyvinvointi arjessa Osallisuus ja yhteisöllisyys	Tavoitetaan kaikki kuntalaiset Kaikille avoimia tapahtumia kirjastossa	Tilastot	Suurin osa kuntalaisista käyttää kirjastoa
Kasvuhakuinen kunta	Vetovoimainen asuminen ja palvelut	Kirjastopalvelut tavoittavat uudet kuntalaiset	Hankkeet Tilastot	Hankeyhteistyö kunnan sisällä ja muiden kuntien kanssa Kaikille uusille kuntalaisille kirjastokortti

Yhteistyötä syvennetään koulujen, varhaiskasvatuksen ja vapaa-aikatoimen kanssa. Tapahtumatuotantoa kehitetään. Ranuan kirjasto hakee LVV:n valtionavustusta nuorten osallisuus- ja lukutaitohankkeelle. Yhteistyötahoina Posio, Tervola ja Kemijärvi sekä kuntien nuorisovaltuustot. Kirjaston ympäristötietoisuus näkyy aineistojen muovituksen vähentämisenä.

Tehtävä/tulosalue: Tilivelvollinen:	**Vapaa-aikatoimi** Vapaa-aikatoimenjohtaja
Toiminnan lyhyt kuvaus/palveluajatus:	Tehtäväalue käsittää kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopalvelut sekä hyvinvoinnin edistämistyön. Tavoitteena on edistää kuntalaisten hyvinvointia ja yhteisöllisyyttä luomalla edellytyksiä ja tarjoamalla kansalaistoiminnan työkaluja eri palvelusektoreille ja kansainvälisyydessä. Toimintaa ohjaa ehkäisevän työn ideologia lähtökohtana terveelliset elämäntavat ja varhaisen puuttumien malli sekä yhteisöllisyys.

Tavoitteen kohteen määrittely	**Mittari**	**TP 2025**	**TA 2026**	**TAE 2027**	**TS 2028**	**TS 2029**
Avustukset, liikunta	Avustettavat liikuntajärjestöt/jäsenmäärä	4/511	5/700	5/600	5/600	5/500
Avustukset, nuoriso	Avustettavat nuorisojärjestöt: jäsenmäärä/avustukset, €	176/ 9 900	180/ 9 900	175/ 9 900	175/ 6 000	175/ 6 000
Vaikuttavuus/nuorisotyön ja toiminnanpiirissä olevat nuoret	Työntekijät tuntevat nuoret ja ovat kasvatuksellisesti vuorovaikutuksessa heihin	150	210	180	180	180

Suunnitelmalliset tuetut nuoret, kohdennettu työ	Etsivä nuorisotyö Nuorten työpajatoiminta Koulunuorisotyö	26 5 59	29 12 66	32 14 65	30 14 65	30 14 65
Nuorten käyntikerrat: nuorisotila ja tapahtumat, retket	Monipuolinen ja laadukas toiminta/nuorten käyntikerrat	4 610 597	4 850 1 110	4 700 650	4 700 650	4 700 650
Avustukset, kulttuuri	Avustusmääräraha/€ - yksityiset - yhteisöt, järjestöt	3 000 3 2	2 500 5 2	2 500 5 2	2 500 5 2	2 500 5 2

Toiminnan kysyntä ja laajuustiedot	**TP 2025**	**TA 2026**	**TAE 2027**	**TS 2028**	**TS 2029**
Kulttuuritilaisuudet ja -tapahtumat,					
lkm ja osallistujat	21/664	6/311	8/344	8/450	8/420
Konsertit ja teatteri	121	125	150	150	150
Tappauksia	11/985	12/800	12/1 100	12/1 150	12/1 150
Taiteiden Yö	32/1 440	24/1 945	24/1 156	22/1 256	22/1 256
Muut					
Museo, kävijämäärä yht/6 vkoa	123	150	180	150	150
Liikunta					
Liikuntatapahtumat/osallistuja	14/1 703	15/2 550	15/1 920	15/1 950	15/1 890
Liikuntaretket/osallistuja	1/62	2/120	2/110	2/110	2/110
Kuntovihkot	17 414	14 500	16 900	16 900	16 900
talvi	17 551	19 000	17 800	17 800	17 800
kesä					
Kansainväliset toiminnot					
Kv-vaihdot	0	1	1	1	1
Vapaaehtoiset	3	3	2	2	2
Nuorisotoiminta					
Leirit/osallistujat	3/92	4/120	4/125	4/115	4/115
Valistus	9/515	10	8	8	8
Päihteettömät tapahtumat	6/415	6	6	6	6
Ehkäisevä päihdetyö/osallisuus tapahtumat	3	2	2	2	2

Perustiedot:	**TP 2025**	**TA 2026**	**TAE 2027**	**TS 2028**	**TS 2029**
Henkilöstö					
Vapaa-aikatoimenjohtaja	0,75	1	1	1	1
Vapaa-aikatoimenohjaaja	1	1	1	1	1
Etsivä nuorisotyöntekijä	1	1	1	1	1
Nuorten työpajaohjaaja	1,2	1,2	1	1	1
Etsivä liikunta -hanketyöntek.	1	1	1	1	1
Koulunuorisotyöntekijä	1	1	1	1	1
Toimistosihteeri	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
Yhteensä	**6,35**	**6,6**	**6,4**	**6,4**	**6,4**
Toimitilat					
Monkkari 2.0	310	310	310	310	310
Toimisto	20	20	20	20	20
Museo kpl	1	1	1	1	1

Selite	TP 2025	TA 2026 + muutos	TAE 2027	TS 2028	TS 2029	Muutos%
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	9 421	4 400	***4 100***	3 600	3 600	-7 %
Maksutuotot	451	500	***790***	790	790	58 %
Tuet ja avustukset	107 298	158 361	***131 300***	105 000	105 000	-17 %
Muut toimintatuotot	59 473	67 060	***118 300***	117 300	125 300	76 %
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	176 644	230 321	***254 490***	226 400	234 400	11 %
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut	-289 779	-345 933	***-308 321***	-274 673	-278 913	-11 %
Palvelujen ostot	-150 846	-143 944	***-142 204***	-138 327	-138 135	-1 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-16 179	-28 306	***-21 848***	-19 843	-20 804	-23 %
Avustukset	-25 800	-23 900	***-23 900***	-24 900	-24 900	0 %
Muut toimintakulut ml. vuokrat	-208104	-194 370	***-191 381***	-180 175	-185 910	-1 %
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-690 709	-736 453	***-687 654***	-637 919	-648 662	-7 %
TOIMINTAKATE	**-514 064**	**-506 132**	***-433 164***	-411 519	-414 262	-14 %

Strateginen päämäärä	Tavoitteet	Toimenpiteet	Mittari	Tavoitetaso
Hyvinvoiva kuntalainen	Terveys ja hyvinvointi arjessa Osallisuus ja yhteisöllisyys	KunnonMummola Lähe sieki liikkeelle Taiteiden YÖ Korttelirastit ja muut hyvinvointia lisäävät tapahtumat Hyvinvointilähete Liikuntaneuvonta järjestöavustukset	Osallistujamäärät Tapahtumien määrä	> kuin edellinen vuosi Toimenpiteissä kirjatut toteutuu
Kestävä elinympäristö	Ilmastoviisaus ja resurssitehokkuus Luontoarvot turvattuina Viihtyisät asuinalueet	Kestävien elämäntapojen tiedostaminen ja toimenpiteet Ranua 110 v huomioiminen kyläkuvassa	Tietoisuus luontoarvoista, ekologisista valinnoista Toteutuneet toimenpiteet yhteistyössä eri sektorit	Lajittelu 100 % Opastus tapahtumissa ja nuorisotilatyössä Näkyvä 110 v Ranuan huomioiminen
Kasvuhakuinen kunta	Elinvoima ja kilpailukykyisyys	Riittävä näkyvyys tapahtumien markkinoinnissa	Kunnan mittarit mainonnassa	Kävijämäärien kasvu

Ranuan kunnan 110-vuotisjuhlan 22.5.2027 ja juhlavuoden tapahtumien sekä toimenpiteiden valmistelu ja toteutus perinnetoimikunnan koordinoimana. Järjestetään Taiteiden Yö -tapahtuma, sekä 10. Tappauksia -ranualainen historiatapahtuma laajana kokonaisuutena yhdessä kansalaisopiston kanssa.
Nuorisotyön toimintaa kehitetään ja arvioidaan. Nuorisotilat pidetään avoinna tiistaista lauantaihin. Ranua harrastaa, Harrastamisen Suomen mallin kerhotoimintaa jatketaan. Ankkurit -toimintamalli on edelleen käytössä. Kansainvälisyystoimintaa toteutetaan taloudellisesti Erasmus+ ja Suomea Suomessa ohjelmien kautta.

Liikuntapalveluja kehitetään. Kesäkauden Korttelirastien rinnalle tuodaan talvelle puulaakitoimintaa eri lajit ja ikäryhmät huomioiden jatkossa. Liikuntaneuvonta ja Liikkuva koulu -rahoitukset päättyvät kevääseen 2027. Aktiivista hankeyhteistyötä jatketaan.
Valmistaudutaan vapaa-aikatoimen johtajan eläköitymiseen vuonna 2028.

Hyvinvointilautakunta/sivistystoimi yhteensä

Selite	TP 2025	TA 2026+ muutos	TAE 2027	TS 2028	TS 2029	Muu-tos%
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	773 238	845 998	***829 692***	832 640	842 741	-2 %
Maksutuotot	48 077	51 300	***45 770***	46 225	46 984	-11 %
Tuet ja avustukset	226 716	257 461	***217 127***	156 565	157 037	-16 %
Muut toimintatuotot	66 343	74 260	***123 500***	122 500	130 500	66 %
TOIMINTATUOTOT YH-TEENSÄ	1 114 375	1 229 019	***1 216 089***	1 157 930	1 177 262	-1 %
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut	-6 843 480	-7 278 419	***-7 157 959***	-7 267 766	-7 397 470	-2 %
Palvelujen ostot	-2 365 670	-2 353 318	***-2 528 536***	-2 530 385	-2 567 010	7 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-477 745	-499 195	***-503 688***	-507 438	-515 666	1 %
Avustukset	-25 800	-23 900	***-23 900***	-24 900	-24 900	0 %
Muut toimintakulut ml. vuokrat	-2 355 423	-2 335 187	***-2 262 482***	-2 198 499	-2 225 970	-3 %
TOIMINTAKULUT YH-TEENSÄ	-12 068 118	-12 490 019	***-12 476 565***	-12 528 988	-12 731 015	0 %
TOIMINTAKATE	**-10 953 743**	**-11 261 000**	***-11 260 476***	-11 371 058	-11 553 753	0 %

2.5 Tekninen lautakunta

Tehtävä/tulosalue: Tilivelvollinen:	**Tekninen toimi** Tekninen johtaja
Toiminnan lyhyt kuvaus/palveluajatus:	Tavoitteena on hoitaa tehtävät tehokkaasti, taloudellisesti, asiakaskeskeisesti ja joustavasti. Toimintaan kuuluvat teknisen toimen hallinto, liikenneväylät, puistot ja muut yleiset alueet, liikuntapaikat ja -alueet, kotouttamispalvelut, palveluliikenne sekä haja-asutusalueiden vesihuolto.

Perustiedot:	TP 2025	TA 2026	TAE 2027	TS 2028	TS 2029
Henkilöstö					
Tekninen johtaja	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9
Määräaikaiset kausityöntekijät	4	3	3	3	3
Puistotyönjohtaja	1	1	1	1	1
Teknisen toimistosihteeri	1	1	1	1	1
Koneenkuljettaja/puistotyöntekijä	2	2	2	2	2
Kenttämestari	1	1	1	1	1
Yhteensä	**9,9**	**8,9**	**8,9**	**8,9**	**8,9**

Strateginen päämäärä	Tavoitteet	Toimenpiteet	Mittari	Tavoitetaso
Hyvinvoiva kuntalainen	Terveys ja hyvinvointi arjessa	Ylläpidetään liikuntapaikat, ulkoilureitit, puistot ja muut yleiset alueet turvallisina ja houkuttelevina. Huolehditaan palveluliikenteen toimivuudesta.	Asiakastyytyväisyys liikuntapaikkojen ja yleisten alueiden ylläpidosta sekä palveluliikenteen toteutumisesta.	Asiakastyytyväisyyskyselyn perusteella vähintään 80 % tyytyväisiä palvelunkäyttäjiä.
Kestävä elinympäristö	Ilmastoviisaus ja resurssitehokkuus	Suunnitellaan kunnossapito ja hankinnat elinkaaritaloudellisesti. Tehostetaan koneiden, kaluston, materiaalien ja energian käyttöä.	Sähkö- tai kaasukäyttöisten ajoneuvojen määrä.	20 % puhtaita ajoneuvoja uusista hankinnoista.
Kasvuhakuinen kunta	Elinvoima ja kilpailukykyisyys	Huolehditaan yritystoiminnan ja kunnan kehittämisen edellyttämän teknisen infrastruktuurin suunnittelusta ja toteuttamisvalmiudesta. Reagoidaan nopeasti uusiin tarpeisiin.	Kehittyvän yhteiskunnan tarpeisiin liittyvien teknisten selvitysten ja toimenpiteiden eteneminen.	Tarvittavat selvitykset ja suunnittelutoimet käynnistetään ilman tarpeetonta viivettä.

Teknisen hallinto
Vesihuoltosuunnitelman laatimiseen varataan 45 000 euroa. Osallistutaan Rovaseudun työllisyysalueen Ketjut kuntoon -hankkeeseen sekä Lapin kuntien liikenneturvallisuustyöhön.

Yhdyskuntapalvelut
Kylien avustus kohdennetaan veneenlaskupaikkojen rakentamiseen 20 000 euroa.
Yksityisteiden kunnossapidon määräraha on 42 000 euroa ja peruskorjauksen 7 000 euroa.
Vanhojen latusopimusten ja ulkoilureittisopimusten päivitys yhteistyössä maanomistajien kanssa ja tarvittavat reittitoimitukset 2027–2029.
Honkivaaran monikäyttöreitin reittitoimitus ja maanomistajakorvaukset sopimuksien mukaisesti.
Katujen saneerausta jatketaan suunnitelmavuonna 2028 päivitetyn korjausjärjestyksen mukaisesti.

Selite	TP 2025	TA 2026	TAE 2027	TS 2028	TS 2029	Muutos%
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	72 911	47 600	***24 600***	24 600	24 600	-48 %
Tuet ja avustukset	19 405	9 000	***37 000***	37 000	37 000	311 %
Muut toimintatuotot	100					
Projektiavustukset	115 016					
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	207 432	56 600	***61 600***	61 600	61 600	9 %
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut	-459 167	-487 104	***-531 512***	-542 303	-552 089	9 %
Palvelujen ostot	-820 608	-1 028 070	***-1 031 494***	-1 001 864	-1 017 126	1 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-62 347	-146 330	***-188 400***	-188 570	-188 750	29 %
Avustukset	-33 080	-33 000	***-69 000***	-69 000	-69 000	109 %

Muut toimintakulut ml. vuokrat Projektikulut	-52 932 -211 914	-44 075	***-57 434***	-56 332	-56 177	30 %
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-1 640 048	-1 738 601	***-1 877 840***	-1 858 069	-1 883 142	8 %
TOIMINTAKATE	**-1 432 616**	**-1 682 001**	***-1 816 240***	-1 796 469	-1 821 542	8 %

Tehtävä/tulosalue: Tilivelvollinen:	**Toimitila- ja vuokrauspalvelu** Rakennusmestari, metsätilojen osalta tekninen johtaja
Toiminnan lyhyt kuvaus/ palveluajatus:	Kunnan kiinteistöjen hoito ja kunnossapito sekä maa- ja metsätilat.

Perustiedot:	**TP 2025**	**TA 2026**	**TAE 2027**	**TS 2028**	**TS 2029**
Henkilöstö					
Rakennusmestari	1	1	1	1	1
Kiinteistönhoitaja	2	2	2	2	2
Siivooja	7	7	7	7	7
Oppisopimuskoulutus	1	1	1	1	1
Rakennusmies	1	1	1	1	1
Vanhempi ammattimies	1	1	1	1	1
Yhteensä	**13**	**13**	**13**	**13**	**13**
Käytössä olevat tilat:					
Kiinteistöt m^2	24 817	25 358	24 958	24 958	24 958
m^3	114 925	120 041	118 862	118 862	118 862

Toimitila- ja vuokrauspalvelut

Strateginen päämäärä	**Tavoitteet**	**Toimenpiteet**	**Mittari**	**Tavoitetaso**
Hyvinvoiva kuntalainen	Turvallinen kaikenikäisten kunta	Toteutetaan lakisääteiset ja suunnitelmalliset tarkastukset, huollot ja kunnossapitotoimenpiteet.	Määräaikaistarkastusten ja huoltojen toteutumisaste	100 % lakisääteisistä tarkastuksista ja määräaikaishuolloista toteutuu
Kestävä elinympäristö	Luontoarvot turvattuina	Hoidetaan kunnan metsiä suunnitelmallisesti ja vastuullisesti.	Metsänhoitosuunnitelman mukaisten toimenpiteiden toteutuminen	Metsien hoito toteutetaan hyväksytyn suunnitelman mukaisesti
Kasvuhakuinen kunta	Vetovoimainen asuminen ja palvelut	Ylläpidetään kunnan palvelutuotannon tarvitsemat kiinteistöt tarkoituksenmukaisessa kunnossa ja kehitetään tilojen käyttöä palvelutarpeiden mukaisesti.	Kiinteistöjen käyttöaste	Tilojen käyttöaste yli 90 %

Toivolan koulun maalämpöjärjestelmän toteutus 2027. Pakettiauton hankinta leasingilla (kaasu tai sähkö).

Selite	**TP 2025**	**TA 2026**	**TAE 2027**	**TS 2028**	**TS 2029**	**Muutos%**
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	94 188	60 000	***60 000***	60 000	60 000	

Muut toimintatuotot	2 962 834	2 721 915	***2 623 696***	2 557 740	2 578 199	-4 %
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	3 057 023	2 781 915	***2 683 696***	2 617 740	2 638 199	-4 %
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut	-561 371	-515 698	***-573 992***	-587 012	-598 350	11 %
Palvelujen ostot	-476 995	-382 294	***-359 215***	-359 811	-360 210	-6 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-561 036	-597 140	***-564 290***	-564 290	-564 290	-6 %
Muut toimintakulut ml. vuokrat	-359 670	-368 500	***-533 900***	-533 900	-533 900	49 %
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-1 959 075	-1 863 632	***-2 031 397***	-2 045 013	-2 056 750	9 %
TOIMINTAKATE	**1 097 947**	**918 283**	***652 299***	572 727	581 449	-29 %

Tehtävä/tulosalue: Tilivelvollinen:	**Rakennusvalvonta** Rakennustarkastaja
Toiminnan lyhyt kuvaus/ palveluajatus:	Rakentamislain ja sen nojalla annettujen määräysten ja ohjeiden valvonta sekä rakentamisen neuvonta. Tavoitteena hyvä rakennettu ympäristö sekä rakentamisen laadun säilyttäminen.

Perustiedot:	**TP2025**	**TA2026**	**TAE2027**	**TS2028**	**TS2029**
Henkilöstö					
Rakennustarkastaja	1	1	1	1	1
Insinööri/opiskelija	0	0,2	0,2	0,2	0,2

Strateginen päämäärä	**Tavoitteet**	**Toimenpiteet**	**Mittari**	**Tavoitetaso**
Hyvinvoiva kuntalainen	Osallisuus ja yhteisöllisyys	Tarjotaan rakentajille ennakoivaa neuvontaa ja ohjausta ennen lupahakemuksen jättämistä ja lupaprosessin aikana.	Asiakasneuvonnan toteutuminen/asiakaspalaute	Neuvontaa on helposti saatavilla ja asiakkaiden yhteydenottoihin vastataan keskimäärin kolmen arkipäivän sisällä.
Kestävä elinympäristö	Luontoarvot turvattuina	Huomioidaan lupakäsittelyssä kaavat, rakennusjärjestys sekä rakentamiseen liittyvät ympäristö- ja maisema-arvot.	Rakennetun ympäristön valvontatoimenpiteet	Jatkuva rakennetun ympäristön valvonta.
Kasvuhakuinen kunta	Elinvoima ja kilpailukykyisyys	Edistetään rakentamishankkeiden sujuvaa etenemistä ennakkoneuvonnalla ja tehokkaalla lupakäsittelyllä.	Neuvonnan saatavuus ja lupaprosessin sujuvuus Uudet rakentamisluvat	80 % tavanomaisista lupahakemuksista ratkaistaan 30 vrk:n kuluessa siitä, kun hakemus on käsittelykelpoinen. 70 kpl

Rakennetun ympäristön valvonta ja valmistautuminen rakennetun ympäristön tietojärjestelmän (RYHTI) käyttöönoton vaatimiin toimenpiteisiin.

Selite	**TP 2025**	**TA 2026**	**TAE 2027**	**TS 2028**	**TS 2029**	**Muutos%**
TOIMINTATUOTOT						
Maksutuotot	11 023	20 000	***22 000***	22 000	22 000	10 %

Muut toimintatuotot	12 068					
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	**23 091**	**20 000**	***22 000***	**22 000**	**22 000**	**10 %**
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut	-62 423	-58 166	***-64 303***	-65 588	-66 901	11 %
Palvelujen ostot	-47 433	-38 381	***-47 508***	-36 556	-36 605	24 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-284	-700	***-500***	-500	-500	-29 %
Muut toimintakulut sis. vuokrat	-524					
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	**-110 666**	**-97 247**	***-112 311***	**-102 644**	**-104 006**	**16 %**
TOIMINTAKATE	**-87 575**	**-77 247**	***-90 311***	**-80 644**	**-82 006**	**17 %**

Tehtävä/tulosalue: Tilivelvollinen:	**Ympäristöterveydenhuolto, ympäristönsuojelu ja eläinlääkintä** Tekninen johtaja
Toiminnan lyhyt kuvaus/palveluajatus:	Palvelut ostetaan Rovaniemen kaupungilta. Tulosyksikkö sisältää myös omat hankkeet.

Selite	TP 2025	TA 2026	TAE 2027	TS 2028	TS 2029	Muutos%
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut	-84	-1 172	**-1 172**	-1 172	-1 172	
Palvelujen ostot	-240 485	-255 252	***-218 671***	-221 844	-225 066	-14 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-10 279	-9 000				-100 %
Muut toimintakulut sis. vuokrat						
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	**-250 850**	**-265 424**	***-219 843***	**-223 016**	**-226 238**	**-17 %**
TOIMINTAKATE	**-250 850**	**-265 424**	***-219 843***	**-223 016**	**-226 238**	**-17 %**

Ympäristönsuojelu valmistelee kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimivaltaan kuuluvia lupa- ja ilmoitusasioita, valvoo luvan- ja ilmoituksenvaraisia toimijoita sekä toimii paikallistason yleisen ympäristönsuojelun edun valvojana. Ympäristönsuojelu myös neuvoo ja ohjaa kuntalaisia ympäristölainsäädäntöön liittyvissä asioissa.

Ympäristöterveydenhuolto edistää ja valvoo elinympäristön terveellisyyttä. Valvontaan kuuluvat elintarvike- ja tupakkavalvonta, talous- ja uimaveden laadun valvonta sekä sisätilojen terveyshaittojen valvonta. Rovakaaren ympäristöterveydenhuolto palvelee Ranuan kunnan asukkaita ja yrityksiä. Palveluiden järjestämisestä viranomaisena vastaa Rovaniemen ympäristölautakunta.

Tekninen lautakunta yhteensä:

Selite	TP 2025	TA 2026	TAE 2027	TS 2028	TS 2029	Muutos%
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	167 099	107 600	***84 600***	84 600	84 600	-21 %
Maksutuotot	11 023	20 000	***22 000***	22 000	22 000	10 %
Tuet ja avustukset	134 421	18 100	***37 000***	37 000	37 000	104 %
Muut toimintatuotot	2 975 002	2 721 915	***2 623 696***	2 557 740	2 578 199	-4 %
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	**3 287 547**	**2 867 615**	***2 767 296***	**2 701 340**	**2 721 799**	**-3 %**
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut	-1 083 079	-1 062 140	***-1 171 258***	-1 196 075	-1 218 512	10 %
Palvelujen ostot	-1 734 865	-1 703 997	***-1 656 888***	-1 620 075	-1 639 007	-3 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-696 491	-766 170	***-753 190***	-753 360	-753 540	-2 %
Avustukset	-33 080	-33 000	***-69 000***	-69 000	-69 000	109 %
Muut toimintakulut	-413 128	-412 597	***-591 334***	-590 232	-590 077	43 %
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	**-3 960 644**	**-3 977 904**	***-4 241 670***	**-4 228 742**	**-4 270 136**	**7 %**
TOIMINTAKATE	**-673 096**	**-1 110 289**	***-1 474 374***	**-1 527 402**	**-1 548 337**	**33 %**

2.6 Käyttötalousosa, koko kunta yhteensä

Selite	TP 2025	TA 2026+ muutos	TAE 2027	TS 2028	TS 2029	Muutos%
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	1 635 660	1 670 378	***1 590 942***	1 605 890	1 631 877	-5 %
Maksutuotot	73 325	74 800	***74 770***	75 225	75 984	0 %
Tuet ja avustukset	487 643	448 331	***384 709***	332 492	306 394	-14 %
Muut toimintatuotot	3 043 346	2 798 275	***2 749 696***	2 682 740	2 711 199	-2 %
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	5 239 975	4 991 784	***4 800 117***	4 696 347	4 725 454	-4 %
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut	-8 667 012	-9 094 425	***-9 094 117***	-9 268 889	-9 425 326	0 %
Palvelujen ostot	-5 093 236	-5 155 275	***-5 253 818***	-5 182 827	-5 221 541	2 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 184 334	-1 289 765	***-1 290 978***	-1 276 398	-1 286 206	0 %
Avustukset	-551 825	-580 900	***-541 900***	-542 900	-542 900	-7 %
Muut toimintakulut ml. vuokrat	-2 946 866	-2 964 857	***-3 022 006***	-2 949 488	-2 973 214	2 %
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-18 443 274	-19 085 222	***-19 202 819***	-19 220 502	-19 449 186	1 %
TOIMINTAKATE	**-13 203 299**	**-14 093 438**	***-14 402 702***	-14 524 155	-14 723 732	2 %

3 TULOSLASKELMAOSA

Toimintakate
Toimintakate osoittaa paljonko käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla sekä rahoitustuotoilla, joista on vähennetty rahoituskulut.

Toimintakate on talousarviovuonna -14 402 702 euroa (toimintatuotot 4 800 117 euroa ja toimintakulut 19 202 819 euroa). Toimintatuottojen osuus toimintakuluista on 25,0 %.

Verotulot
Verotuloja arvioidaan talousarviovuonna 2027 kertyvän yhteensä 6 851 000 euroa. Talousarviovuonna tuloveroprosentti on 8,1 % ja kiinteistöveroprosentit: vakinaisen asumisen kiinteistöveroprosentti 0,50 %, yleinen kiinteistöveroprosentti 1,10 %, muiden asuinrakennusten kiinteistöveroprosentti 1,15 %, maapohjan kiinteistöveroprosentti 1,30 % ja voimalaitosten kiinteistöveroprosentti 3,10 %.

Valtionosuudet
Valtionosuuksia arvioidaan talousarviovuonna kertyvän yhteensä 8 680 463 euroa.

Vuosikate
Vuosikate on kunnan kokonaistulorahoitusta kuvaava välitulos. Vuosikate ilmoittaa riittääkö kunnan tulorahoitus kattamaan pitkävaikutteisista tuotannontekijöistä aiheutuneet kulut eli käyttöomaisuuden poistot.

Vuosikate on talousarviovuonna 1 251 761 euroa ja suunnitelman mukaisten poistojen määrän arvioidaan olevan 1 235 016 euroa. Talousarviovuonna tilikauden ylijäämä on 16 745 euroa.

Vuosikatetta kertyy suunnitelmavuosina 2028 ja 2029 vastaavasti 1 115 345 ja 1 128 268 euroa.

Seuraavana on esitetty tuloslaskelma sisältäen sisäiset erät sekä ulkoinen tuloslaskelma, jossa sisäiset erät eivät ole mukana.

TULOSLASKELMA; ULKOINEN/SISÄINEN	TP 2025	TA 2026	Muutos	TA 2026+ muutos	TAE 2027	Muutos%
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	1 635 660	1 670 378		1 670 378	***1 590 942***	-5 %
Maksutuotot	73 325	74 800		74 800	***74 770***	0 %
Tuet ja avustukset	487 643	448 331		448 331	***384 709***	-14 %
Muut toimintatuotot sis. vuokratuotot	3 043 346	2 798 275		2 798 275	***2 749 696***	-2 %
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	**5 239 975**	***4 991 784***		**4 991 784**	***4 800 117***	-4 %
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut	-8 667 012	-9 394 425	300 000	-9 094 425	***-9 094 117***	0 %
Palvelujen ostot	-5 093 236	-5 155 275		-5 155 275	***-5 253 818***	2 %

Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 184 334	-1 289 765		-1 289 765	***-1 290 978***	0 %
Avustukset	-551 825	-580 900		-580 900	***-541 900***	-7 %
Muut toimintakulut ml. vuokrat	-2 946 866	-2 964 857		-2 964 857	***-3 022 006***	2 %
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	**-18 443 274**	***-19 385 222***	***300 000***	**-19 085 222**	***-19 202 819***	1 %
TOIMINTAKATE	**-13 203 299**	***-14 393 438***	***300 000***	**-14 093 438**	***-14 402 702***	2 %
Verotulot	6 227 120	6 637 000	41 000	6 678 000	***6 851 000***	3 %
Valtionosuudet	9 078 211	9 071 854	-96 000	8 975 854	***8 680 463***	-3 %
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotuotot	62 005	42 000	50 000	92 000	***100 000***	9 %
Muut rahoitustuotot	583 449	308 000	220 000	528 000	423 000	-20 %
Korkokulut	-389 150	-385 000		-385 000	***-400 000***	4 %
Muut rahoituskulut*)	-684 926					
VUOSIKATE	**1 673 409**	**1 280 416**	***515 000***	**1 795 416**	***1 251 761***	-30 %
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 379 205	-1 260 672		-1 260 672	***-1 235 016***	-2 %
Arvonalentumiset						
Satunnaiset tuotot						
Satunnaiset kulut						
TILIKAUDEN TULOS	**294 204**	***19 744***	***515 000***	**534 744**	***16 745***	-97 %
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	-173 000					
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+) Rahastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	190 994					
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	**312 199**	***19 744***	***515 000***	**534 744**	***16 745***	**-97 %**

TULOSLASKELMA; ULKOINEN	**TP 2025**	**TA 2026**	**Muutos**	**TA 2026 +muutos**	**TAE 2027**	**Muu-tos%**
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	534 638	443 550		443 550	**373 260**	-16 %
Maksutuotot	73 325	74 800		74 800	**74 770**	0 %
Tuet ja avustukset	487 643	448 331		448 331	**384 709**	-14 %
Muut toimintatuotot, sis. vuokratuotot	1 134 615	979 213		979 213	**936 821**	-4 %
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	**2 230 221**	**1 945 894**		**1 945 894**	**1 769 560**	-9 %
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut	-7 054 815	-9 394 425	300 000	-9 094 425	**-9 094 117**	0 %
Palvelujen ostot	-3 726 762	-3 685 243		-3 685 243	**-3 768 248**	2 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 163 484	-1 289 765		-1 289 765	**-1 290 978**	0 %
Avustukset	-551 825	-580 900		-580 900	**-541 900**	-7 %
Muut toimintakulut sis. vuokrat	-1 324 436	-1 388 999		-1 388 999	**-1 477 019**	6 %
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	**-15 433 521**	**-16 339 332**	**300 000**	**-16 039 332**	**-16 172 262**	1 %
TOIMINTAKATE	**-13 203 299**	**-14 393 438**	**300 000**	**-14 093 438**	**-14 402 702**	2 %
Verotulot	6 227 120	6 637 000	41 000	6 678 000	**6 851 000**	3 %
Valtionosuudet	9 078 211	9 071 854	-96 000	8 975 854	**8 680 463**	-3 %
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotuotot	62 005	42 000	50 000	92 000	**100 000**	9 %
Muut rahoitustuotot	583 449	308 000	220 000	528 000	**423 000**	-20 %
Korkokulut	-389 150	-385 000		-385 000	**-400 000**	4 %
Muut rahoituskulut	-684 926					

VUOSIKATE	**1 673 409**	**1 280 416**	**515 000**	**1 795 416**	**1 251 761**	-30 %
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 379 205	-1 260 672		-1 260 672	**-1 235 016**	-2 %
Arvonalentumiset						
Satunnaiset tuotot						
Satunnaiset kulut						
TILIKAUDEN TULOS	**294 204**	**19 744**	**515 000**	**534 744**	**16 745**	-97 %
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys.(+)	-173 000					
Varausten lisäys (-) tai vähennys.(+)	190 994					
Rahastojen lisäys.(-) tai vähennys.(+)						
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	**312 199**	**19 744**	**515 000**	**534 744**	**16 745**	**-97 %**

4 INVESTOINTIOSA

KOHDE (1 000 €, kustannusarvio brutto ja taloussuunnitelmavuodet netto)	*Kustannusarvio*	*Talousarvio 2027*			*Taloussuunnitelma*	
		Menot	*Tulot*	*Netto*	*2028*	*2029*
Maa- ja vesialueet						
Maa-alueiden osto	-400	-200		**-200**	-100	-100
Maa- ja vesialueet yhteensä	**-400**	**-200**		**-200**	**-100**	**-100**
Kiinteät rakenteet ja laitteet						
Simontaipaleen vesiverkoston vedenottamon rakentaminen	-500					-500
Jäähallin kylmäkoneiston uusiminen	-500				-500	
Timontien saneeraus	-300				-300	
Kolomaan tiestön päällystys	-250	-250		**-250**		
Toivolan koulun maalämpö	-80	-80		**-80**		
Kiinteät rakenteet ja laitteet yhteensä	**-1 630**	**-330**		**-330**	**-800**	**-500**
Osakkeet ja osuudet						
Ranuan Vuokra-asunnot Oy:n pääomittaminen	-400	-300		-300	-100	
Osakkeet ja osuudet yhteensä	**-400**	**-300**		**-300**	**-100**	
YHTEENSÄ	**-2 430**	**-830**		**-830**	**-1 000**	**-600**

Simontaipaleen vedenottamon toteuttamiseen haettu jatkoaikaa. Vedenottamon rakentamispäätös tehdään koko kuntaa koskevan vesihuoltosuunnitelman valmistuttua.

Kunta varautuu pääomittamaan Ranuan Vuokra-asunnot Oy:tä yhtiön tervehdyttämisohjelman rahoituksen mahdollistamiseksi ja taloudellisen aseman vahvistamiseksi.

5 RAHOITUSOSA

RAHOITUSOSA		TP 2025	TA2026+ muutos	TAE2027	TS 2028	TS 2029
Toiminnan rahavirta						
Vuosikate	+/-	1 673 409	1 795 416	**1 251 761**	1 115 345	1 128 268
Satunnaiset erät	+/-					
Tulorahoituksen korjauserät	+/-	482 976				
Investointien rahavirta						
Investoinnit						
Investointimenot	-	-751 993	-605 000	**-830 000**	-1 000 000	-600 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin		172 964				
Pys.vas.hyödykkeiden luovutustulot	+	222 937				
Toiminnan ja investointien rahavirta	+/-	**1 800 293**	**1 190 416**	**421 761**	**115 345**	**528 268**
Rahoituksen rahavirta						
Antolainauksen muutokset		**31 619**	25 000			
Antolainasaamisten lisäykset	-					
Antolainasaamisten vähennykset	+	31 619	25 000			
Lainakannan muutokset		**-1 027 516**				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	+				500 000	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-	-1 027 516	-1 027 516	**-1 027 516**	-1 008 566	-939 586
Lyhytaikaisten lainojen muutos	+/-					
Muut maksuvalmiuden muutokset	+/-	-613 799				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	+/-	-358				
Saamisten muutos		-267 736				
Korottomien velkojen muutos		-345 704				
Vaikutus maksuvalmiuteen		**190 597**	**187 900**	**-605 755**	**-393 221**	**-411 318**
Lainakanta 31.12.		13 699 000	12 671 000	**11 643 812**	11 135 246	10 195 660
Investointien tulorahoitus, %		180,9 %	296,8 %	150,8 %	111,5 %	188 %
Kassavarat 31.12.		**2 996 430**	**3 184 330**	**2 578 575**	**2 185 354**	**1 774 036**

Suunnitelmavuonna 2028 varaudutaan 500 000 euron pitkäaikaisen lainan nostamiseen investointien rahoittamiseksi ja kunnan maksuvalmiuden turvaamiseksi. Lainanoton toteuttamistarvetta arvioidaan investointien toteutumisen, tulorahoituksen kehityksen ja maksuvalmiuden perusteella.

6 HENKILÖSTÖSUUNNITELMA

Kunta-alan henkilöstöjohtamisen toimintaympäristöön vaikuttavat erityisesti väestön ikääntyminen, henkilöstön eläköityminen, osaavan työvoiman saatavuus sekä kuntatalouden taloudelliset reunaehdot. Kunta-alalla työskenteli vuonna 2025 noin 216 700 henkilöä, joista 73 prosenttia oli vakinaisessa palvelussuhteessa ja 77 prosenttia naisia. Henkilöstön keski-ikä oli vuonna 2024 noin 46 vuotta.

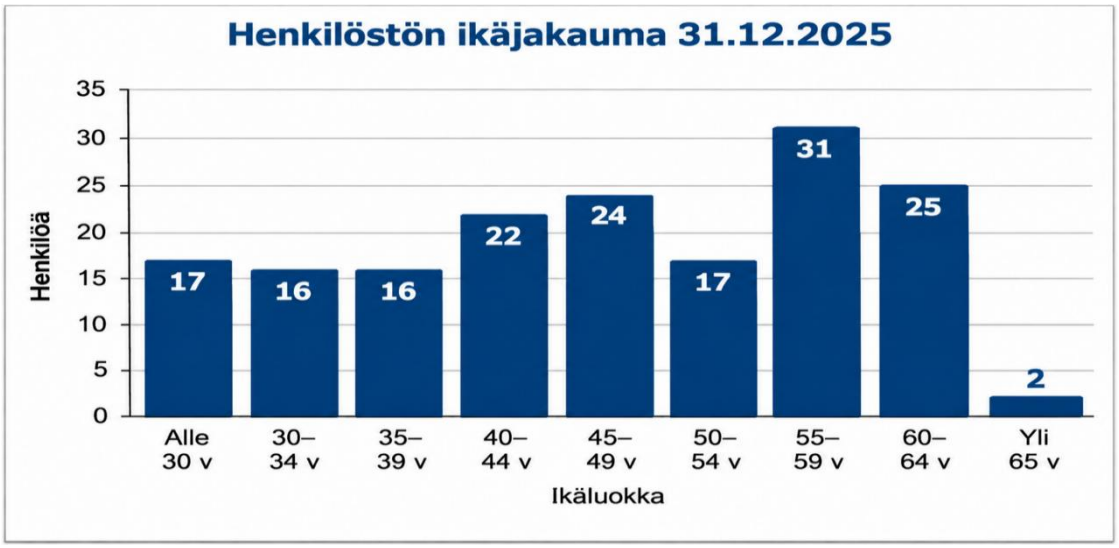
Kevan vuoden 2024 työhyvinvointitutkimuksen mukaan 92 prosenttia kuntien työntekijöistä kokee työnsä tärkeäksi ja merkitykselliseksi. Työyhteisöjen ilmapiiri ja tyytyväisyys esihenkilötyöhön ovat kehittyneet myönteisesti, mutta työn henkinen kuormittavuus ja työkyvyn haasteet edellyttävät edelleen huomiota. Kevan tilastojen mukaan kunta-alan henkilöstöllä oli vuonna 2025 keskimäärin 13,2 sairauspoissaolopäivää työntekijää kohden (vuonna 2024: 12,9 päivää). Ammattiryhmien väliset erot ovat huomattavia: varhaiskasvatuksen henkilöstöllä sairauspoissaoloja kertyi keskimäärin 18,8 päivää, teknisen alan ja huoltotehtävien henkilöstöllä 15,6 päivää sekä hallinto- ja suunnittelutehtävissä 8,9 päivää työntekijää kohden. Kehitys korostaa ennakoivan työkykyjohtamisen ja varhaisen tuen merkitystä.

Kunnan vuoden 2027 talousarviossa henkilöstömenojen osuus ulkoisista toimintakuluista on 56,2 prosenttia.

Seuraavassa taulukossa esitetään henkilöstösuunnitelma hallintokunnittain vuosille 2026–2029. Henkilöstösuunnitelman luvut kuvaavat talousarviossa ja taloussuunnitelmassa arvioitua henkilöstömäärää. Hyvinvointilautakunnan henkilöstömäärään sisältyvät myös kansalaisopiston tuntiopettajat (40 henkilöä).

	TA2026	TAE2027	TS2028	TS2029
Vakinaiset ja määräaikaiset				
Kunnanhallitus	8,10	8,10	9,10	8,43
Hyvinvointilautakunta	176,70	169,90	167,40	165,40
Tekninen lautakunta	23,10	23,10	22,10	22,10
Yhteensä	**207,90**	**201,10**	**199,60**	**196,93**

Vuoden 2025 lopussa Ranuan kunnan palveluksessa oli 170 henkilöä. Henkilöstön keski-ikä oli 46,9 vuotta (vuonna 2024: 47,7 vuotta). Suurin ikäryhmä oli 55–59-vuotiaat (31 henkilöä, 18 %). Vähintään 55-vuotiaita oli yhteensä 58 henkilöä eli 34,1 prosenttia henkilöstöstä. Alle 40-vuotiaita oli 49 henkilöä eli 28,8 prosenttia henkilöstöstä. Henkilöstön ikäjakaumaa koskevat tiedot perustuvat vuoden 2025 lopun toteutuneeseen henkilöstömäärään.

Lähde: Personec-henkilöstöjärjestelmä

Henkilöstön ikärakenne ja tulevien vuosien eläköityminen edellyttävät palvelutuotannon, tehtävärakenteiden ja henkilöstöresurssien ennakoivaa tarkastelua sekä tarvittavia uudelleenjärjestelyjä. Henkilöstösuunnittelussa on sovitettava yhteen palveluiden järjestämisen tarpeet, osaavan henkilöstön saatavuus sekä kestävän ja tasapainoisen kuntatalouden tavoitteet. Erityistä huomiota on kiinnitettävä osaamisen ja hiljaisen tiedon siirtämiseen, rekrytointitarpeiden ennakointiin sekä palveluiden jatkuvuuden turvaamiseen.

Vuosi	Eläkepoistuma	Eläkepoistuma %
2027	6	2,78 %
2028	7	3,30 %
2029	7	3,48 %
2030	9	4,68 %
2031	10	4,88 %

Lähde: Keva

Kevan eläkepoistumaennusteen mukaan Ranuan kunnasta arvioidaan eläköityvän vuosina 2027–2031 yhteensä 39 henkilöä. Ennusteen vuosittaisten eläkepoistumaprosenttien summa on 19,12 prosenttia, kun 255 verrokkikunnan vastaava luku on 16,59 prosenttia.

Ennustettu eläköityminen korostaa pitkäjänteisen henkilöstösuunnittelun merkitystä. Eläköitymiseen varaudutaan arvioimalla tehtävien ja henkilöstöresurssien tarvetta, kehittämällä henkilöstön osaamista sekä huolehtimalla osaamisen ja hiljaisen tiedon siirtymisestä. Tavoitteena on turvata kunnan palveluiden jatkuvuus ja laatu sekä henkilöstön riittävyys kestävän ja tasapainoisen kuntatalouden edellyttämällä tavalla.

Henkilöstöjohtamisen painopisteet

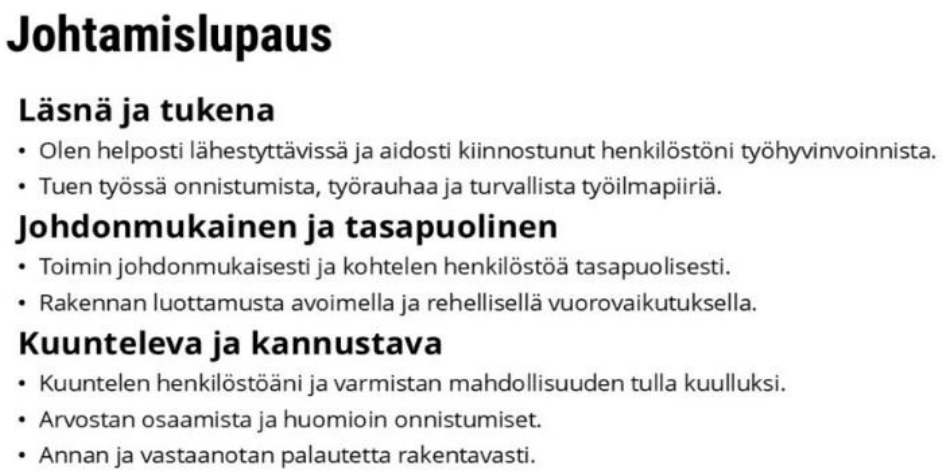
Talousarviovuonna ja suunnitelmakaudella henkilöstöjohtamisen painopisteinä ovat osaavan työvoiman saatavuuden ja henkilöstön osaamisen varmistaminen, työhyvinvoinnin ja työkyvyn edistäminen sekä johtamisen ja esihenkilö-

työn kehittäminen. Henkilöstöresurssien ennakoivalla suunnittelulla varaudutaan eläköitymiseen, toimintaympäristön muutoksiin ja palvelutarpeiden kehitykseen kestävän ja tasapainoisen kuntatalouden tavoitteet huomioiden.

Osaavan työvoiman saatavuutta tuetaan kuntamarkkinoinnilla ja rekrytointikäytäntöjen kehittämisellä. Osaamisen kehittämisessä painotetaan perehdytystä, hiljaisen tiedon siirtämistä, jatkuvaa oppimista sekä suunnitelmallista henkilöstökoulutusta. Lisäksi vahvistetaan digiosaamista ja tekoälyn vastuullista hyödyntämistä. Koulutussuunnitelmat laaditaan vuosittain osastoittain ja aihealueittain, ja koulutusta tarjotaan tasapuolisesti toiminnan tarpeiden ja lainsäädännön vaatimusten mukaisesti.

Työhyvinvointia ja työkykyä edistetään ennakoivalla työkykyjohtamisella, varhaisella tuella sekä tiiviillä työterveysyhteistyöllä. Varhaisen tuen toimintamallin toimivuutta ja käytäntöjen toteutumista arvioidaan yhteistyössä esihenkilöiden ja työterveyshuollon kanssa, ja toimintamallia kehitetään arvioinnin perusteella. Kehittämistoimenpiteitä kohdennetaan sairauspoissaolojen, työhyvinvoinnin tunnuslukujen ja työterveysyhteistyössä tunnistettujen tarpeiden perusteella. Tavoitteena on ehkäistä työkyvyttömyyttä, vähentää sairauspoissaoloja ja tukea työssä jatkamista.

Johtamisen ja esihenkilötyön kehittämisessä painotetaan luottamukseen, valmentavaan johtamiseen, tavoitteellisuuteen ja hyvään vuorovaikutukseen perustuvaa johtamiskulttuuria. Operatiivista johtamis- ja esihenkilötyötä ohjaa vuonna 2026 määritelty hyvän johtamisen lupaus:

Lupauksen toteutumista vahvistetaan kehittämällä henkilöstön osallistumista, työyhteisöjen toimivuutta sekä muutosten ja työkuormituksen hallintaa. Esihenkilöiden ja johtavien viranhaltijoiden valmennuksia jatketaan tunnistettujen tarpeiden mukaisesti.

Kehityskeskustelut käydään vuosittain kaikissa tulosyksiköissä pääosin tammi–huhtikuussa. Keskusteluissa painotetaan työn tavoitteita, osaamis- ja kehittämistarpeita, työprosessien kehittämistä, työhyvinvointia sekä molemminpuolista palautetta. Esihenkilöiden käytössä on yhteinen kehityskeskustelulomake. Henkilöstön kirjallisten tehtävänkuvien ajantasaisuus varmistetaan, ja tehtävänkuvat tallennetaan asianhallintajärjestelmään. Kehityskeskustelujen

toteutumisesta raportoidaan kunnanhallitukselle vuosittain kesäkuun loppuun mennessä.

Henkilöstön työhyvinvointia ja työtyytyväisyyttä seurataan kolme kertaa vuodessa toteutettavilla pulssikyselyillä. Kyselyjen perusteella henkilöstön kokonaistyötyytyväisyys on ollut hyvällä tasolla. Tuloksia käsitellään yksiköittäin ja hyödynnetään johtamisen ja työyhteisöjen kehittämisessä. Työterveyshuolto ja työsuojelu tukevat henkilöstön fyysistä ja psyykkistä hyvinvointia. Työergonomiaa, työmenetelmiä ja työympäristön turvallisuutta kehitetään jatkuvasti, ja työohjausta järjestetään tarvittaessa. Henkilöstön hyvinvointia tuetaan myös kulttuuri-, liikunta- ja hyvinvointietu ePassi Flexillä. Työhyvinvoinnista huolehtiminen on työnantajan, esihenkilöiden ja koko henkilöstön yhteinen tehtävä.

Kunnan palkkapolitiikassa noudatetaan voimassa olevia virka- ja työehtosopimuksia sekä tasapuolisia ja oikeudenmukaisia palkkausperiaatteita. Kuntaalan uuden teknisen alan virka- ja työehtosopimuksen (TATES) valmistelu jatkuu vuonna 2027. Sopimus on tarkoitus ottaa käyttöön alkuvuonna 2028, jolloin se korvaa nykyiset teknisen henkilöstön (TS) ja tuntipalkkaisen henkilöstön (TTES) sopimukset.

Henkilöstöhallintoa ja -johtamista ohjaavat valtuuston hyväksymä hallintosääntö, uudistuva henkilöstöohjelma sekä muut henkilöstöä koskevat suunnitelmat, ohjeet ja periaatepäätökset. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmaa sekä muita henkilöstöhallinnon ohjeita päivitetään tarvittaessa. Henkilöstöjohtamisen tavoitteiden toteutumista seurataan vuosittain henkilöstökertomuksen ja keskeisten henkilöstötunnuslukujen avulla.

7 OMISTAJAPOLIITTISET LINJAUKSET SEKÄ KUNTAKONSERNIIN KUULUVILLE TYTÄRYHTEISÖILLE ASETETTAVAT TAVOITTEET

Omistajapoliittiset linjaukset:

Ranuan kunnan ja kuntakonsernin tavoitteena on turvata pitkäjänteinen ja talouden kantokyvyn huomioiva toiminta/palvelutuotanto ja varmistaa pääoman käyttöön sekä omaisuuden hankintaan ja hoitoon liittyvän päätöksenteon systemaattisuus, ennakoitavuus sekä pääomien käytön tehokkuus.

Omistajapolitiikka on johtamisen väline ja sillä linjataan mm. missä yhteyksissä kunta on mukana omistajana ja sijoittajana ja mitä kunta omistajuudeltaan tavoittelee.

Valtuuston vahvistamalla konserniohjeella luodaan puitteet kunnan tavoitteiden mukaiselle omistajaohjaukselle. Tavoitteena on yhdenmukaistaa ohjauksen menettelytapoja ja tehostaa konsernin johtamisen edellytyksiä siten, että kuntakonsernia ja kunnan muuta toimintaa voidaan johtaa kokonaisuutena yhtenäisin periaattein ja kuntakonsernin kokonaisetu huomioon ottaen. Konserniohjetta päivitetään talousarviovuonna 2027.

Kuntakonserniin kuuluvat seuraavat kunnan määräysvallassa olevat yhteisöt: Ranuan Infra Oy, Ranuan Seudun Matkailu Oy ja Ranuan Vuokra-asunnot Oy.

Maapolitiikka tukee kunnan elinvoimaa, yrittäjyyttä ja asumista. Kunta jatkaa aktiivista maapolitiikkaa siten, että kunnalla on hallinnassaan asumiseen, elinkeinoelämän tarpeisiin sekä vapaa-ajan toimintaan liittyvää kaavoitettua ja kaavoittamatonta maaomaisuutta. Metsäomaisuuden toimenpiteistä huolehditaan hyväksytyn metsäsuunnitelman sekä hyvien metsänhoitoperiaatteiden mukaisesti.

Kunta omistaa pääsääntöisesti kunnan perustehtävän kannalta tarkoituksenmukaisia *kiinteistöjä*. Kunta voi omistaa myös kiinteistöjä, joita se vuokraa kuntalain 130 §:n edellyttämällä tavalla. Rakennusten ja tilojen käyttö pyritään huolellisen ennakkosuunnittelun avulla pitämään tehokkaana.

Sijoitussalkussa noudatetaan kulloinkin voimassa olevia valtuuston päättämiä sijoitustoiminnan periaatteita.

Kunta seuraa aktiivisesti *tytäryhtiöiden* ja *kuntayhtymien* toimintaa ja antaa tarvittaessa kuntaa edustaville luottamushenkilöille toimiohjeita ja ennakkokannanottoja konserniohjeen mukaisesti.

Kuntakonsernin takaukset, sisäinen lainananto ja konsernitili:

Lainan, takauksen tai muun vakuuden antamisessa noudatetaan kuntalain 15 luvun säädöksiä (129 §).

Kuntakonserniin kuuluvat tytäryhteisöt käyttävät konsernitiliä.

Talousarvio- ja suunnitelmavuosina myönnetään konsernitilin sisäistä luottolimiittiä tytäryhteisöille perustellusta syystä kunnanhallituksen kulloinkin vahvistamaan enimmäismäärään saakka.

Tytäryhteisöille asetettavat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet

1. ***Tytäryhteisöille asetetaan talousarvio- sekä taloussuunnitelmavuosille seuraavat tulos- ja toimintatavoitteet:***

Kunta huolehtii omistajaohjauksella siitä, että kunnan tytäryhteisöjen toiminnassa otetaan huomioon *kuntakonsernin kokonaisetu*.

- Tytäryhtiöiden tulee panostaa imagon ja mainearvon kohottamiseen sekä lisäarvon tuottamiseen omistajalle.
- Tytäryhtiöiden tulee noudattaa avointa viestintää ja vuorovaikutusta sekä ottaa henkilöstö osaksi työyhteisön kehittämistä. Erityisesti tulee panostaa työhyvinvointiin ja osaamisen kehittämiseen.

Tytäryhtiöiden hallitusten vahvistamat talousarviot esitetään liitteessä.

2. ***Tavoitteet tytäryhteisöittäin***

<u>Ranuan Seudun Matkailu Oy</u>

Ranuan Seudun Matkailu Oy:n toiminnan keskeisinä tavoitteina ovat kilpailukyvyn ja vetovoiman ylläpitäminen, matkailun ympärivuotisuuden kehittäminen sekä vastuullisuuden vahvistaminen. Yhtiö panostaa eläinpuiston ja sitä ympäröivän alueen kehittämiseen, kansainväliseen myyntiin ja markkinointiin sekä majoitus-, ravintola- ja ohjelmapalvelujen kehittämiseen. Eläinten hyvinvoinnin edistäminen, uhanalaisten lajien suojelutyö ja kansainvälinen EAZA-yhteistyö ovat edelleen keskeinen osa yhtiön toimintaa.

Vuoden 2026 tammi–heinäkuussa eläinpuiston kävijämäärä kasvoi edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Yhtiön liikevaihto ja käyttökate jäivät kuitenkin alkuvuonna edellisvuoden tasosta. Vuoden 2027 kävijätavoitteeksi on asetettu 149 000 lippua (144 000 vuonna 2026). Vuoden 2027 talousarviossa liikevaihdoksi arvioidaan 7,75 miljoonaa euroa, käyttökatteeksi 1,73 miljoonaa euroa ja tilikauden tulokseksi 914 000 euroa. Taloussuunnitelman mukaan liikevaihdon ja tuloksen arvioidaan kasvavan vuosina 2028–2029.

Vuoden 2027 talousarvioon ei sisälly suurempia korjaus- tai kehittämisinvestointeja, eikä yhtiön kassatilanne mahdollista niiden toteuttamista omalla rahoituksella. Eläinpuiston infrastruktuurin ja eläinaitausten kunnostaminen edellyttää kuitenkin investointeja tulevina vuosina. Vuoden 2027 alussa valmistuvan EAZA-auditoinnin arviointiraportin odotetaan täsmentävän erityisesti eläinaitausten perusparannustarpeita. Yhtiö varautuu tekemään EAZA-auditoinnin edellyttämät välttämättömät korjausinvestoinnit vuonna 2027.

Ranuan Seudun Matkailu Oy:n keskeisenä tavoitteena on vahvistaa Ranuan matkailullista vetovoimaa, kehittää palvelutarjontaa ja turvata eläinpuiston toimintaedellytykset pitkällä aikavälillä. Yhtiön myönteisen tuloskehityksen jatkuminen ja tarvittavien investointien toteuttaminen ovat keskeisessä asemassa toiminnan kilpailukyvyn ja kestävän kasvun varmistamisessa.

Omistaja edellyttää, että Ranuan Seudun Matkailu Oy

- talousarviovuonna Ranua Finland laajentaa yhteistyötoimintaa alueen muiden matkailuyritysten kanssa
- tekee yhteistyötä alueen Ranuan kunnan oppilaitosten sekä alueen ammattikorkeakoulujen, yliopiston ja ammatillisten oppilaitosten kanssa
- panostaa sekä lyhyen että pitkän aikavälin investointisuunnitelmissaan erityisesti puiston vetovoimatuotteen/eläinten hyvinvoinnin parantamiseen, elinympäristön ja elinolosuhteiden parantamiseen, kohteen kiinnostavuuden lisäämiseen, uhanalaisten eläinten suojelutyöhön sekä nykyaikaisen tekniikan tuomiin mahdollisuuksiin
- panostaa jatkuvuudenhallintaan, prosessien kehittämiseen sekä mainearvon ylläpitämiseen ja kirkastamiseen
- edistää eläinpuiston alueen tonttien ja liiketoimintamahdollisuuksien tarjoamista muille yrittäjille ja alihankkijoille. Yrittäjiltä ja alihankkijoilta edellytetään vastuullisuustyöhön sitoutumista yhtiön toteuttaman vastuullisuustyön mukaisesti
- osallistuu omalla panoksellaan Ranuan kuntastrategian ja elinkeinoohjelman tavoitteiden saavuttamiseen.

Omistaja edellyttää yhtiöltä 200 000 euroa osinkoa vuodelta 2027 sillä edellytyksellä, että yhtiön tulos vuodelta 2027 on yli 200 000 euroa.

Ranuan Infra Oy

Ranuan Infra Oy toimii toimintaympäristössä, jossa taloudelliset, geopoliittiset ja energiamarkkinoiden muutokset sekä kunnan väestökehitys vaikuttavat yhtiön toimintaedellytyksiin. Väestömäärän väheneminen ja infrastruktuurin ikääntyminen lisäävät paineita toiminnan kustannustehokkuudelle ja investointien suunnitelmalliselle toteuttamiselle. Yhtiön keskeisenä tavoitteena on turvata liiketoimintojen taloudellinen tasapaino sekä palveluiden laatu ja toimintavarmuus.

Vesiliiketoiminnassa veden myynnin arvioidaan edelleen hieman vähenevän väestökehityksen ja vedenkulutuksen tehostumisen seurauksena. Samanaikaisesti verkostojen ja laitosten kunnossapito- ja saneeraustarpeet kasvavat. Keskeisiä kehittämiskohteita ovat verkostojen vuotovesien vähentäminen, Multilahden vedenottamon vaiheittainen uudistaminen sekä vesihuollon toimintavarmuuden ja kyberturvallisuuden parantaminen. Vuoden 2027 talousarviossa on huomioitu 5 prosentin korotus veden ja jäteveden perusmaksuihin sekä 3 prosentin korotus käyttömaksuihin.

Valokuituliiketoiminnassa painopiste on siirtynyt verkoston rakentamisesta olemassa olevan verkoston tehokkaampaan hyödyntämiseen. Tavoitteena on parantaa verkoston käyttöastetta, säilyttää nykyinen asiakaskanta ja rakentaa

uusia liittymiä kysynnän mukaisesti. Valokuituverkon hyödyntämismahdollisuuksia tarkastellaan myös yhtiön muiden liiketoimintojen, erityisesti vesihuollon, tietoliikenneyhteyksien kehittämisessä.

Kaukolämpöliiketoiminnassa energiamarkkinoiden epävarmuus, polttoaineiden hintavaihtelut ja tuotantolaitosten ikääntyminen korostavat tarvetta kehittää lämmöntuotannon ratkaisuja. Aiemmin suunnitellut sähkökattila- ja lämpöakkuinvestoinnit on toistaiseksi keskeytetty muuttuneen markkinatilanteen ja heikentyneen kannattavuuden vuoksi. Lämmöntuotannon kehittämisessä selvitetään nyt erityisesti Reduciner Oy:n suunnitteleman tuotantolaitoksen yhteydessä syntyvän häkäkaasun hyödyntämistä sekä vaihtoehtoisesti prosessilämmön ostamista kaukolämpöverkkoon. Tavoitteena on monipuolistaa tuotantorakennetta, hallita kustannuksia ja parantaa toimitusvarmuutta. Vuodelle 2027 on huomioitu 3 prosentin korotus sekä kaukolämmön perus- että energiamaksuihin.

Vuokrausliiketoiminnassa tavoitteena on säilyttää kiinteistöjen mahdollisimman korkea käyttöaste sekä hallita ylläpito- ja korjauskustannuksia. Kiinteistöjen kunnossapidossa painottuvat ennakoivat korjaukset ja energiatehokkuuden parantaminen. Kiinteistöhoitopalveluiden hinnoitteluun on suunniteltu 3 prosentin tarkistus.

Vuodelle 2027 suunnitellut investoinnit ovat yhteensä noin 550 000 euroa. Investoinnit kohdistuvat erityisesti vesi- ja jätevesiverkostojen saneeraukseen, vedenottamoihin, valokuituverkon laitteisiin sekä rakennusten kunnossapitoon ja kehittämiseen. Investoinnit on suunniteltu rahoitettaviksi yhtiön omilla kassavaroilla. Vuoden 2027 talousarvio on 67 645 euroa voitollinen.

Yhtiön keskeisiä riskejä ovat rahoituskustannusten kehitys, energian ja polttoaineiden hintavaihtelut, infrastruktuurin kasvavat saneeraustarpeet sekä väestökehityksen vaikutukset palveluiden kysyntään. Toisaalta mahdollisten teollisten hankkeiden toteutuminen voi avata uusia liiketoimintamahdollisuuksia ja kasvattaa palveluiden kysyntää.

Ranuan Infra Oy:n pitkän aikavälin tavoitteena on turvata laadukkaat ja toimintavarmat infrastruktuuripalvelut sekä kehittää toimintaansa taloudellisesti kestävällä tavalla. Suunnitelmallisella kunnossapidolla, uusilla tuotantoratkaisuilla ja olemassa olevan infrastruktuurin tehokkaalla hyödyntämisellä yhtiö tukee Ranuan kunnan elinvoimaisuutta sekä asukkaiden ja yritysten toimintaedellytyksiä.

Ranuan Vuokra-asunnot Oy

Ranuan Vuokra-asunnot Oy:n taloudellinen tilanne on edelleen haastava. Yhtiön toimintaa rasittavat merkittävä velkataakka, kasvava korjausvelka sekä vuokra-asuntojen kysynnän väheneminen. Kunnan väestömäärän väheneminen, väestön ikääntyminen ja perhekokojen pienentyminen ovat muuttaneet asuntokysynnän rakennetta. Kysyntä kohdistuu erityisesti yksiöihin ja pieniin kaksioihin, kun taas suuri osa tyhjillään olevista asunnoista on suurempia asuntoja. Asuntojen heikko kunto vaikeuttaa osaltaan niiden vuokrattavuutta.

Yhtiön asuntojen käyttöaste on noussut edellisvuoden 78,6 prosentista 82 prosenttiin. Tyhjillään olevista asunnoista aiheutuu kuitenkin vuosittain noin 300 000 euron vuokratulomenetys. Vuoden 2027 loppuun mennessä tavoitteena on nostaa käyttöaste vähintään 85 prosenttiin. Vuokriin on talousarviossa huomioitu 2,5 prosentin korotus.

Yhtiön talouden vakauttamiseksi on käynnistetty tervehdyttämisohjelman valmistelu. Ohjelma on tarkoitus saada valmiiksi vuoden 2026 loppuun mennessä ja toteuttaa sen mukaisia toimenpiteitä vuodesta 2027 alkaen. Keskeisenä tavoitteena on sopeuttaa asuntokantaa kysyntää vastaavaksi ja luopua huonokuntoisimmista kohteista. Yhtiön heikko kassatilanne on rajoittanut investointien toteuttamista, minkä vuoksi korjaustoiminnassa keskitytään välttämättömiin ylläpito- ja kunnossapitotöihin. Tervehdyttämisohjelman toteuttaminen voi edellyttää kunnan pääomitusta. Kunnan vuoden 2027 talousarvion investointiosaan on varattu tätä varten määräraha.

Yhtiön vuoden 2027 talousarvio on 122 441 euroa voitollinen. Velkaa on noin 2,54 miljoonaa euroa, ja lainoja lyhennetään vuoden aikana noin 166 000 euroa. Yhtiön käytössä oleva kunnan konsernilimiittitili säilyy edelleen talouden tukena.

Yhtiön tulevaisuuden näkymiin liittyy merkittävää epävarmuutta. Väestökehitys ja asuntokannan korjaustarpeet edellyttävät pitkäjänteisiä rakenteellisia ratkaisuja toiminnan ja talouden tasapainottamiseksi. Toisaalta Suhangon kaivoshankkeen ja ET-Fuelsin biometanolitehdashankkeen mahdollinen toteutuminen voisi lisätä vuokra-asuntojen kysyntää merkittävästi.

Ranuan Vuokra-asunnot Oy:n keskeisenä tavoitteena on turvata kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen tarjonta, parantaa asuntojen käyttöastetta ja vakauttaa yhtiön taloutta. Tervehdyttämisohjelman toteuttaminen ja asuntokannan sopeuttaminen muuttuneeseen kysyntään ovat ratkaisevassa asemassa yhtiön pitkän aikavälin toimintaedellytysten turvaamisessa.

8 TALOUSARVION JA TALOUSSUUNNITELMAN LIITTEET

Talousarvioon ja taloussuunnitelmaan liitetään seuraavat liitteet:
I Oppilasennusteet
II Yhteenveto tytäryhteisöjen talousarvioista vuodelle 2027

KOULUJEN OPPILASMÄÄRÄN KEHITYS JA ENNUSTEET

KUHAN KOULU

Lukuvuosi	E	I	II	III	IV	V	VI	E-VI
2016–2017	15	6	5	11	6	8	4	**55**
2017–2018	17	9	6	5	11	6	8	**62**
2018–2019	18	6	12	8	5	9	7	**65**
2019–2020	15	12	10	13	10	6	13	**79**
2020–2021	13	5	12	9	13	10	8	**70**
2021–2022		13	7	11	9	13	10	**63**
2022–2023		7	15	8	11	10	12	**63**
2023–2024*	16	9	7	15	7	11	10	**75**
2024–2025*	14	9	9	7	14	7	11	**71**
2025–2026*	7	7	10	9	7	16	8	**64**
2026–2027	**12**	**5**	**7**	**10**	**9**	**7**	**16**	**66**
2027–2028		7	7	7	10	9	7	**47**
2028–2029		5	7	7	7	10	9	**45**
2029–2030		5	5	7	7	7	10	**41**
2030–2031		5	5	5	7	7	7	**36**
2031–2032*		5	5	5	5	7	7	**34**

RANUAN YHTENÄISKOULU, VUOSILUOKAT 1–6

Lukuvuosi	E	I	II	III	IV	V	VI	VII-IX	E-VI
2016–2017	43	57	40	34	48	46	1		**269**
2017–2018	38	46	56	41	33	48	2		**264**
2018–2019	37	49	45	54	41	35	2		**263**
2019–2020	31	41	48	45	57	42	0	2	**266**
2020–2021	32	38	38	50	47	56	2	1	**264**
2021–2022	34	35	33	40	56	48	1	1	**248**
2022–2023	36	28	33	36	42	53	0	2	**230**
2023–2024*	25	27	29	32	41	40	51	2	**247**
2024–2025*	15	32	28	29	35	42	41	2	**224**
2025–2026	16	23	33	28	29	34	41	2	**206**
2026–2027	**29**	**16**	**25**	**32**	**28**	**31**	**34**	**2**	**197**
2027–2028		34	16	25	32	28	31	1	**167**
2028–2029		23	34	16	25	32	28		**158**
2029–2030		21	23	34	16	25	32		**151**
2030–2031*		22	21	23	34	16	25		**141**
2031–2032*		20	22	21	23	34	16	1	**137**

OPPILASMÄÄRÄN YHTEENVETO ALAKOULUT

Lukuvuosi	**E**	**I**	**II**	**III**	**IV**	**V**	**VI**	**VII-IX** Yht.	
2016–2017	58	63	45	45	54	54	5		324
2017–2018	55	55	62	46	44	54	10		326
2018–2019	55	55	57	62	46	44	9		328
2019–2020	46	53	58	58	67	48	13	2	345
2020–2021	45	43	50	59	60	66	10	1	334
2021–2022	34	48	40	51	65	61	11	1	311
2022–2023	36	35	48	44	53	63	12	2	293
2023–2024	41	36	36	47	48	51	61	2	322
2024–2025	29	41	37	36	49	49	52	2	295
2025–2026	23	30	43	37	36	50	49	2	270
2026–2027	**41**	**21**	**32**	**42**	**37**	**38**	**50**	**2**	**263**
2027–2028	28	41	21	32	42	37	38	1	240
2028–2029	26	28	41	21	32	42	37		227
2029–2030	27	26	28	41	21	32	42		217
2030–2031	25	27	26	28	41	21	32		200
2031–2032*	25	25	27	26	28	41	21		193

RANUAN YHTENÄISKOULU, VUOSILUOKAT 7-9

Lukuvuosi	**6**	**7**	**8**	**9**	**Yht.**
2016–2017	45	67	59	64	235
2017–2018	43	54	68	61	**226**
2018–2019	47	56	54	68	**225**
2019–2020	37	63	56	53	**209**
2020–2021	41	46	63	54	**204**
2021–2022	58	50	46	63	**217**
2022–2023	48	67	53	46	**214**
2023–2024		60	68	51	**179**
2024–2025		55	60	69	**184**
2025–2026		52	56	61	**169**
2026–2027		**51**	**53**	**58**	**162**
2027–2028		50	51	53	**154**
2028–2029		38	50	51	**139**
2029–2030		37	38	50	**125**
2030–2031		43	37	38	**117**
2031–2032		32	43	37	**111**
2032–2033		21	30	43	**95**
2033–2034		41	21	30	**94**
2034–2035 *		28	41	21	**90**

E-9 YHTEENSÄ

Lukuvuosi	E-6 lk.	7-9 lk.	YHT.
2016–2017	324	190	**514**
2017–2018	326	183	**509**
2018–2019	328	179	**507**
2019–2020	345	174	**519**
2020–2021	334	164	**498**
2021–2022	311	160	**471**
2022–2023	293	166	**459**
2023–2024	322	179	**501**
2024–2025	295	184	**479**
2025–2026	270	169	**439**
2026–2027	**263**	**162**	**425**
2027–2028	240	154	**394**
2028–2029	227	139	**366**
2029–2030	217	125	**342**
2030–2031	200	117	**317**
2031–2032	193	111	**304**

LUKIO YHTEENSÄ

Lukuvuosi	1.	2.	3.	4.	Yht.
2016–2017	22	20	24		**66**
2017–2018	23	20	24		**67**
2018–2019	20	24	17	3	**64**
2019–2020	23	15	24	2	**64**
2020–2021	26	16	15	1	**58**
2021–2022	13	23	14	1	**51**
2022–2023	21	16	23	1	**61**
2023–2024	14	21	16	3	**54**
2024–2025	21	15	20	3	**59**
2025–2026	30	19	14	1	**64**
2026–2027	**28**	**24**	**19**		**71**
2027–2028	23	28	24		**75**
2028–2029	21	23	28		**72**
2029–2030	25	21	23		**69**

YHTEENVETO KONSERNIYHTEISÖJEN TALOUSARVIOISTA VUODELLE 2027

	RANUAN INFRA OY	RANUAN SEUDUN MATKAILU OY	RANUAN VUOKRA-ASUNNOT OY
TOIMINTATUOTOT/TULOT			
Myyntituotot	2 037 160	7 745 434	22 140
Maksutuotot			
Tuet ja avustukset			
Vuokratuotot	624 000		1 128 165,15
Muut tuotot		55 065	
TOIMINTATUOTOT/TULOT YHT.	**2 661 160**	**7 800 499**	**1 179 805,15**
TOIMINTAKULUT/MENOT			
Henkilöstökulut	-729 893	-2 580 070	-2 004
Palvelujen ostot	-518 596	-769 893	-544 900
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-727 396	-1 075 859	-278 500
Avustukset	-300		0
Muut kulut	-37 400	-1 645 020	-109 460
TOIMINTAKULUT/MENOT YHT.	**-2 013 585**	**-6 070 842**	**-934 864**
TOIMINTAKATE	**647 575**	**1 729 657**	**244 941,15**
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	9 500		0
Muut rahoitustuotot			1 000
Korkokulut	-88 500	-76 704	-40 000
Muut rahoituskulut	-1 000	-13 745	0
VUOSIKATE	**567 575**	**-1 639 208**	**205 941,15**
Poistot	-499 930	- 496 864	-83 500
Satunnaiset tulot	0		0
Satunnaiset menot	0		0
VOITTO ENNEN VEROJA	**67 645**	**1 142 344**	**122 441,15**
TILIKAUDEN VOITTO/TAPPIO	**67 645**	**913 875**	**122 441,15**